

Velká nad Veličkou

ZPRAVODAJ
2020 | 2

Deti a píseň Hornácka 2020

foto František Gajoušek

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

letošní druhé číslo Velického zpravodaje svým způsobem uzavírá druhé čtvrtletí roku 2020, ale na rozdíl od všech předchozích období se vyznačovalo jednou zásadní, pro každého z nás do té doby nepoznanou skutečností. V minulém zpravodaji jste se mohli dočíst, jaké akce, ať už kulturního, sportovního, naučného nebo vzpomínkového charakteru jsou pro vás připravovány. Všechno však záhy vzalo za své. V důsledku výskytu koronaviru byl od 12. března vyhlášen v naší zemi nouzový stav a postupně byla zaváděna jednotlivá opatření v rámci krizového řízení, která přinesla zásadní omezení do našich životů. Do té doby nikdo z nás nic takového nezažil a pevně doufám, že už ani nezažije. Není mou ambicí hodnotit všechna opatření, která byla postupně přijímána vládou a ústředními správními úřady nebo třeba dostupnost ochranných prostředků v počátečních fázích nouzového stavu. Co si však dovoluji zhodnotit je skutečnost, zda naše obec v takto složité době obstála – jsem přesvědčen, že určitě a velká část obyvatel Velké má na tom svůj podíl. Jednak se jednalo o dodržování nošení ochranných pomůcek horních cest dýchacích, nebo třeba dodržování stanovených omezení při návštěvách míst občanské vybavenosti (např. prodejen). Velký dík patří zejména všem dobrovolnicím a dobrovolníkům šíjícím ochranné roušky a zabezpečujícím jejich

distribuci občanům nebo donášku / rozvoz stravy seniorům, lidem zabezpečujícím úkoly v rámci integrovaného záchranného systému a mnoha dalším z vás, kteří jste byli ochotni přispět ke zdárnému průběhu tohoto mimořádného období. Úkolem vedení obce a zaměstnanců bylo především reagovat věc-

ně, poskytovat informace v reálném čase a zabezpečit chod obce jako takového s minimálními dopady na občany. Proto byl po celou dobu také v provozu i sběrný dvůr. Často jsem byl dotazován, zda již nedošlo i v naší obci k výskytu onemocnění. Bohužel moje míra informovanosti byla stejná jako u veřejnosti a za jeden z největších nedostatků proto považuji skutečnost, že vedení měst a obcí v celé zemi bylo vyjmuty z okruhu osob a institucí dostávajících relevantní informace o počtech nemocných od hygienických stanic. Na druhou stranu je určitě potěšitelné, že náš region byl onemocněním zasažen jako jeden z nejméně, třeba na rozdíl od sousedních okresů. Velmi dobrý dojem jsem získal i z fungování krizových štábů jednak naší obce, tak i štábu obce s rozšířenou působností Veselí nad Moravou, jehož jsem členem. Velmi dobře probíhala i vzájemná spolupráce a informovanost mezi jednotlivými obcemi Hornácka. Tyto řádky píši v době, kdy dochází k jednomu ze zásadních rozvolnění přijatých opatření, týkajících se mimo jiné i nošení roušek. Následující ob-

dobí bude však neméně složité, a to především z hlediska příprav na dopady snížení předpokládaných daňových výnosů obce pro rok 2020. U některých připravovaných investičních akcí může dojít ke zpoždění, např. v souvislosti s posunutím doby pro vyhlášení výzev a souvisejícím předkládáním žádostí o dotace, budou hledány možné rezervy v provozních výdajích obce apod. Čeká nás všechny období, kdy bude o to více důležité mít vzájemné pochopení, že po nějakou dobu může dojít k určitému zpomalení v rozvoji naší obce.

Vážení spoluobčané,

léto nám již klepe na dveře, proto si dovoluji Vám všem popřát jeho pohodové prožití, i když třeba v jiných destinacích, než kam jste chtěli původně cestovat. Máme ale i u nás řadu krásných míst a ze všeho nejdůležitější je pak šťastný návrat. Jsem přesvědčen, že na sklonku léta a se začátkem nového školního roku se situace vrátí do normálu. K tomu všemu Vám přeji pevné zdraví a mnoho optimismu.

S úctou

Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou informují

O závěrech ze 7. zasedání zastupitelstva a schůzi rady obce.

Zastupitelstvo obce na svém 7. zasedání schválilo rozpočtové opatření č. 1 k rozpočtu obce pro rok 2020. Změny souvisejí v oblasti příjmů se zrušením Horňáckých slavností (předpokládané příjmy sníženy úhrnem o 690.400 Kč), ale také zahrnují dotace od Úřadu práce, pro Sbor dobrovolných hasičů a pro sociální oblast v celkové výši 518.400 Kč a 60.000 Kč činí dotace od obcí, pro které obec zabezpečuje výkon přenesené působnosti na úseku projednávání přestupků. U výdajů se jedná o navýšení částky na rekonstrukci kuchyně v objektu MŠ Velká nad Veličkou, p.o. (celková částka 2.298.000 Kč), a to na základě zpracované projektové dokumentace, snížení předpokládaných výdajů o 1 mil. Kč v důsledku zrušení Horňáckých slavností, snížení před-

pokládaných výdajů o 2.398.400 Kč na rekonstrukci zázemí TJ Kordárna. Dále se jedná o zahrnutí výdajů za účelem pořízení objektu Diana baru na sídlišti, na zpracování geometrického plánu v lokalitě Lose pro přípravu stavebních pozemků, pro pořízení kontejnerů, které budou umístěny na předpokládaných sběrných místech v obci, na zpracování investičního záměru včetně architektonické studie na rekonstrukci objektu č. p. 166 a poskytnutí daru na obnovu zdravotnické techniky Nemocnici TGM Hodonín, p.o. V souvislosti s projednáním rozpočtového opatření bylo rovněž revokováno usnesení přijaté na 6. zasedání zastupitelstva, týkající se mimořádného příspěvku ve výši 92.400 Kč na dofinancování charitní pečovatelské služby, a to v kontextu se závěry porady starostů ORP Veselí nad Moravou. Zastupitelstvo

obce schválilo finanční příspěvky sportovním organizacím, krácené oproti předloženým požadavkům na 70 % výše příspěvků z roku 2019, a to v důsledku přijatých krizových opatření a souvisejícímu omezení jejich (pozastavení) činnosti. Zastupitelstvo obce rovněž schválilo Smlouvu o poskytnutí investiční dotace ve výši 7 mil. Kč TJ Kordárna Velká nad Veličkou, z.s., a to v souvislosti s již dříve přijatým usnesením (26. 9. 2018) pro projekt „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“. V majetkoprávní oblasti byla především přijata usnesení za účelem nabytí pozemků a objektu Diana baru od stávajících vlastníků, významných z hlediska výstavby parkovacích míst na sídlišti a možností nového bydlení v obci. **Rada obce** byla nucena, v souvislosti s přijatými krizovými opatřeními, zrušit v měsíci dubnu plánované sportovní setkání partnerských měst a obcí, které mělo být v letošním roce rozšířeno o účast zástupců z obce Velké Leváre. Rovněž tak musela přistoupit ke zrušení Hornáckých slavností a Ozvěn Hornácka 2020. Schválila výroční zprávy o hospodaření Mateřské školy Velká nad Veličkou, p.o. a Masarykovy základní školy Velká nad Veličkou p.o. a účetní závěrky za rok 2019. Schválila záměr prodeje nepotřebné techniky (nákladní skříňový automobil, teleskopický manipulátor a drtič kompostér), schválila pořízení kontejnerů pro shromažďování a manipulaci s rostlinným odpadem, suťového kontejneru, pořízení příslušenství teleskopického manipulátoru, montáž míchadel a provzdušňovacích gum pro ČOV, provedení oprav asphaltových povrchů místních komunikací v obci. Bylo zadáno statické posouzení objektu na Hor-

ňáckém stadionu. Řešeny byly záležitosti majetkoprávního charakteru, jako jsou pronájmy nebytových prostor, včetně nového provozovatele restaurace v objektu KD.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách.

Pokračuje akce „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“ s předpokladem ukončení stavebních prací v termínu dle harmonogramu stavby. Proběhla kolaudace vodovodu na náměstí. Byl rozšířen počet hrobových míst na novém hřbitově. Byla provedena výměna kanalizačních vpustí v havarijním stavu. Opraveno bylo poškozené vodovodní potrubí před modlitebnou.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období.

Jednotlivé akce, které nebyly zrušeny, ale došlo pouze k jejich odkladu, se budou konat v náhradních termínech, v závislosti na epidemiologické situaci a postupném rozvolňování dříve přijatých opatření. Informace budou k dispozici na webu obce a vyhlášovány prostřednictvím hlášení místního rozhlasu.

Děkují. Všem dobrovolníkům, kteří se podíleli na plnění krizových opatření, zejména výrobě ochranných pomůcek horních cest dýchacích a zabezpečujícím péči o seniory, členům složek IZS, všem zodpovědným spoluobčanům, kteří díky dodržování jednotlivých krizových opatření mají velký podíl na tom, že se v naší obci neprokázaly případy výskytu onemocnění COVID-19. Zaměstnancům obce za zabezpečení chodu obecního úřadu a zařízení obce. Všem těm z Vás, kteří jste nabídli svou pomoc, bez ohledu na vlastní pohodlí.

„Rouškování“

Je pro mne zvláštní se v myšlenkách vrátit už o dva měsíce zpět do doby řekněme „předrouškové“. Tolik se toho změnilo a událo...

turního domu na šicí dílnu a dál už to byl neuvěřitelný kolotoč pomoci, emocí, solidarity, překvapení a díky. Neumím slovy vyjádřit, jak si vážím pomoci od všech,

„Zakazuje se“ znělo ze všech médií a bylo jasné, že se akce na kulturním domě v nejbližších měsících konat nebudou. Zároveň jsme všichni čekali na okamžik, kdy vláda vyhlásí povinnost nošení roušek na veřejnosti.

... ale kde je koupit, když nejsou ...

Se souhlasem vedení obce jsme s kolegyněmi 17. března proměnili malý sál kul-

kteří se na této akci jakkoliv podíleli. Ať už to bylo materiálem na šití, údržbou strojů a pomůcek, samotnou výrobou roušek nebo sladkostí. Bylo Vás opravdu hodně.

Za 17 dní se v kulturním domě ušilo a rozdalo přes 2 500 roušek a cca 500 roušek bylo přineseno od dalších občanů z Velké. Věnovali jsme spoustu roušek i do nemocnic, obchodů, záchranářům a balík s rouškami putoval i do našeho partnerského města Nowy Dwór Gdański.

Pevně věřím, že se solidarita a pomoc z našich srdcí nevytratí se sundáním roušky, a že si budeme nadále vážit nejen toho, co máme kolem sebe, ale i těch co máme kolem sebe. A proto mi dovoluťe na závěr napsat Vám všem: DĚKUJI

Soňa Pachlová

Děti a píseň Horňácka

Jedna z posledních akcí, která se ještě v kulturním domě uskutečnila, byla dětská přehlídka v sólovém zpěvu lidových písní *Děti a píseň Horňácka*.

Soutěžní přehlídky se zúčastnilo 12 dětí v kategorii do 10 let a 5 dětí v kategorii nad 10 let.

Odborné porotě předsedal Petr Galečka a hodnotil nadějně zpěváčky společně s Antonínem Mičkou, Magdalenou Múčkovou, Annou Kománkovou a Soňou Sekerkovou.

Celým odpolednem provázela zkušená moderátorka a folkloristka Monika Frantová. Zpěváčky doprovodila cimbálová muzika Marka Potěšila, která úžasně citlivě a profesionálně spolupracovala i s nejmladšími zpěváčky.

Účastníci se představili v našem kroji s písničkou z Horňácka. Na základě bodového hodnocení byli vybráni z kategorie nad

deset let Nella Nováková, Jaromír Šacha a Kristýna Gažáková k postupu do dalšího kola soutěže *Děti a píseň Slovácka*. A z kategorie do deseti let byly jako nejlepší vyhodnoceny tyto děti – Michaela Kadubcová, Anna Kubíková a Jakub Maňák.

Dětem gratuluji a přeji jim i všem ostatním zpěváčkům, ať je neopustí láska k folkloru a Horňácku.

Soňa Pachlová

Základní umělecká škola Velká nad Veličkou, příspěvková organizace vyhlašuje

PŘIJÍMACÍ TALENTOVÉ ZKOUŠKY

v úterý 16. 6. a středu 17. 6. 2020 od 14.00 do 17.00 v budově ZUŠ

Vyučujeme hru na housle, klavír, flétny, saxofon, klarinet, kytaru, baskytaru, cimbál, kontrabas a harmoniku
novinkou je obor ZPĚV.

Další informace na www.zusvelka.cz, zus.velka@tiscali.cz, tel.: 777 801 484
Přijímací zkoušky proběhnou za zvýšených hygienických opatření, viz web školy.

Mateřská škola

Od 17. 3. 2020 byla z důvodu karantény uzavřena i naše MŠ.

Kuchařky a uklízečky se chopily práce a třída, kterou máme na divadla a kroužky se proměnila na šicí dílnu. Zde šily roušky pro všechny potřebné. Patří jim za to velký dík.

Jarmila Tomečková, ředitelka

Hudební školství v době koronavirové

Mimořádná opatření kvůli pandemii COVID-19 významně zasáhla do běžného chodu školy. Od 11. 3. 2020 byla prezenční výuka přerušena a učitelé a žáci museli hledat nové, alternativní cesty, jakým způsobem realizovat vyučovací hodiny. Byli jsme mezi prvními školami, které začaly vést distanční výuku online přes Skype, Whatsapp apod. Tento způsob výuky sebou přinesl mnohdy veselé momenty při instalaci kamery tak, aby na sebe obě strany viděly, často také jako kameramani posloužili rodiče či sourozenci, čímž se více či méně chtěně do výuky zapojili také. Výuka formou videohodin se však ukázala jako efektivní, neboť poté, co jsme se se žáky setkali při obvyklých hodinách ve škole, byl vidět i slyšet pokrok, který během karantény udělali.

Prezenční výuka byla obnovena 11. 5., i po tomto datu však někteří žáci požádali o pokračování distančního vzdělávání. Hygienická opatření provázející začátek

výuky však výrazně ovlivnila také fungování školy v rámci společenského dění. Byli jsme nuceni zrušit tradiční Jarní koncert i absolventská vystoupení, závěrečné besídky i výchovné koncerty.

Přerušení výuky bylo v určitém ohledu také pozitivní. Během toho, co byla škola pro žáky uzavřena, se ve škole malovalo, upravovalo a veškeré prostory byly dezinfikovány.

Souběžně se ukončováním školního roku vždy probíhají i přípravy na rok nový. Není tomu ani letos jinak. Ukončení karantény nám umožní konat talentové přijímací zkoušky běžným způsobem v obvyklém červnovém termínu, navíc letos nám Jihomoravský kraj, který je zřizovatelem ZUŠ Velká nad Veličkou, povolil znavýšení kapacity na 120 žáků. Proto jsme pro školní rok 2020/21 připravili i novinku a kromě hry na hudební nástroje se nyní mohou do ZUŠ Velká nad Veličkou hlásit také zájemci o výuku zpěvu.

Petr Pavlínec

Koncert kontrabasistů

Po třech letech se ve Velké znovu sešli kontrabasisté ke společnému muzicírování. Koncert, který se uskutečnil v neděli 1. března v malém sále kulturního domu, společně uspořádaly ZUŠ Velká nad Veličkou a ZUŠ Veselí nad Moravou. Poděkování patří paní ředitelce kulturního domu Velká paní Soni Pachlové, která nám při-

pravila příjemné prostředí v malém sále kulturního domu. V programu, který včetně přestávky trval téměř dvě hodiny, zazněly skladby především z klasické hudební literatury, z hudebního období od romantismu po současnost. Většinu interpretovaných skladeb napsali sami kontrabasisté, a to včetně čtyřlístku nejvýraznějších osobností historie kontrbasu, jako je J. M. Sperger, rakouský violinista narozený ve Valticích, D. Dragonetti, G. Bottesini a S. Kusevitskij.

V první části vystoupilo sedm mladých muzikantů z obou ZUŠek ve věku 10–16 let. Na koncert se připravovali už od začátku školního roku. Pro většinu z nich byl koncert generálkou na soutěž smyčcových nástrojů, která se koná jednou za tři roky, ale letos byla den před svým konáním z důvodu karantény zrušena.

Koncert zahájil teprve druhým rokem hrající Jiří Sládek, který spolu s oporami velických cimbalových muzik Dominikem Miškeříkem a Jakubem Strachoněm, reprezentoval velickou školu. Jako zástupci veselské základní umělecké školy se představili dva mladíci a kolegové z cimbalové muziky Dalibor Okénka a Petr Pavka, a také středoškoláci Vojtěch Vašica s Adamem Plaširybou, který své praktické schopnosti rozvíjí v tanečním orchestru. Kontrabas známe především jako doprovodný nástroj v různých žánrech a seskupeních. Tentokrát byli basisté výhradně v roli sólových hráčů a před zaplněným sálem se mladí muzikanti své netradiční role zhostili na výbornou. O klavírní doprovod se postarali pedagogové škol Zdeněk Hanáček a Monika Frantová.

První půli symbolicky uzavřela skladba pro housle, kytaru a kontrabas s názvem *Reminiscence*, kterou společně nacvičili žáci obou

škol. Toto trio přímo pro naše školy v roce 1989 na žádost Ivana Králíka napsal Miloslav Gajdoš a na koncertě zaznělo v podání Tani Slovákové, Štěpána Haši a Jakuba Strachoně.

Po přestávce se představili studenti hudebních škol, kteří se rozhodli věnovat hudbě profesionálně. Pozvání přijali mí bývalí žáci Dominik Seďa, student JAMU a Lukáš Holubík, budoucí student AMU v Praze. Oba se propracovali mezi nejlepší v oboru a na soutěži konzervatoří byli oceněni prvním a druhým místem. Pro svá vystoupení si vybrali díla nejznámějších autorů. L. Holubík zahrál 1. větu *Koncertu h moll* Jana Křtitele Vaňhala, českého klasicistního skladatele působícího ve Vídni, a D. Seďa přednesl 1. větu *Koncertu h moll* G. Bottesiniho v klavírní spolupráci doc. MgA. Marcely Jelínkové. Ne každý vydrží stominutovou nálož nepřetržitého zvuku kontrabasů, proto koncert obohatila zpěvem studentka Janáčkovy konzervatoře v Ostravě Sára Slováková. Zazpívala umělou píseň *Kukučka* od slovenského autora M. Schneidra-Trnavského a árii z *Figarovy svatby*. Po krátkém odpočinku D. Seďa brilantně

zahrál virtuosní skladbu *Sonnambula* od romantického autora Giovanniho Bottesiniho, kterému bylo pro jeho virtuózní techniku přezdíváno Paganini kontrbasu. Hudbu 20. století reprezentovalo nejznámější dílo kontrbasové literatury, *Koncert fis moll* Sergeje Kusevitského, který kromě kontrbasu vystudoval také skladbu a dirigování a 25 let působil jako dirigent Bostonského symfonického orchestru. V klavírním doprovodu Kláry Varsamisové 2. a 3. větu tohoto koncertu s velkým citem zahrál L. Holubík.

Celým koncertem nejvíce rezonovalo jméno Miloslava Gajdoše, autora tří skladeb první části. Tento charismatický, dvaasedmdesátiletý profesor kroměřížské konzervatoře, připravil repertoár, který má základ ve folklóru. S malou doprovodnou skupinou, kterou tvořili pedagogové obou škol, zahrál známý čardáš a moll a *Uherský tanec* č. 5. Své vystoupení zakončil zpěvem písně z našeho regionu, který pravidelně navštěvoval a ke kterému má blízký vztah.

Koncert, který se těšil velkému zájmu ze strany veřejnosti, se zaujetím sledovali i žáci ZUŠ, kteří měli jedinečnou možnost vidět a slyšet, jaké jsou technické a výrazové možnosti jejich nástroje. Budiž jim tento koncert inspirací, motivací a hnacím motorem do další práce.

Martin Slovák

Mladé Horňácko 2020

Tak jako každý rok i letos se dětské národopisné soubory ze všech horňáckých obcí a jejich vedoucí připravovali na dětský folklorní festival *Mladé Horňácko*, který měl proběhnout ve dnech 3.–5. dubna 2020 ve Velké nad Veličkou a v Lipově.

Každý se těšil na něco jiného. Někdo na to, jak na pódiu zazáří, další na to, až se obleče do krásného, nažehleného kroje a jiný zase na to, až kroj vysvleče a bude to mít za sebou. Někdo se těšil, že za vystoupení dostane dobrou svačinu... a my všichni jsme se těšili, co milého nám děti předvedou.

Každé z dětí svou radost projevuje jinak.

Majdalenka si zanotuje písničku o dudáčkovi, kerý šel hrát na hody a hned je jí do tanca, aj dyž do hodů je eště daleko. A neináč je temu s Jankem. Ten si zrovna na svatého Martina zpomene na léto, ale než v zahrádce zavoňá hřebíčky, eště dluho bez baranice z chaľupy ani nos nevustrčí.

Kolik zvyků a obyčejů do léta prošlo? Co práce kolem hospodářství bylo vykonáno? A těch buchet, jitrnic a voňavého chlebička co děti spořádaly, než je jarní sluníčko vylákalo ke hrám na oschlé plácky, louky, pažity...

Ale k jakým hrám *Mladé Horňácko* a sluníčko vylákalo děti, jsme se bohužel kvůli nastalé situaci už letos nedozvěděli. Naštěstí není všem dnům konec. Věříme, že v některém z dalších ročníků – a možná už v tom příštím – zúročí děti i vedoucí to, co do přípravy letošního dětského pořadu už vložili, ale nebylo jim to umožněno realizovat.

Děkujeme všem dětem, vedoucím souborů i muzik za přípravu, rodičům i prarodičům za podporu a těšíme se s Vámi všemi na další spolupráci.

*Anna Lerchová a Irena Mikesková,
autorky pořadu
foto: Martin Kománek*

Dvě pietní vzpomínky

30. 3. 2020 uplynulo 100 let od narození vynikající etnochoreoložky, etnografky, folkloristky a vzácné ženy paní **Zdenky Jelínkové**. Také zástupci obce Velká nad Veličkou a Programové rady Hornáckých slavností uctili při této příležitosti její památku na velickém hřbitově. Velická rodačka významně přispěla k udržení a rozvoji folkloru nejen na Hornácku, ale i v jiných částech naší země. S díky vzpomínáme na vše, čím nás obohatila.

Irena Mikesková

V letošním roce měly proběhnout na mnoha místech významné **oslavy 75. výročí ukončení 2. světové války a osvobození naší země** a s tím spojené různé doprovodné akce. I tady udělal Covid-19 velké škrtky v kalendářích akcí. A tak se 8. května konala jen pietní vzpomínka s malým počtem účastníků, při nichž představitelé obce a zástupkyně Čs. svazu bo-

jovníků za svobodu položili pamětní věnce na 3 místech – na hřbitově u pomníku rumunských osvoboditelů Hornácka, vedle kostela u pomníku padlých v 1. světové válce a před budovou obecního úřadu u pamníku padlých v obou světových válkách. Společně s ostatními účastníky tak vyjádřili úctu těm, kteří za naši svobodu položili své životy. Čest jejich památce!

Luděk Mikáč

Odešla zpěvačka a vyšívačka

Anna Kománková (1928–2020)

*Oženiť sa Ľura, Ľura pod horama.
A vzať si on Anku, ze dvora zemanku.*

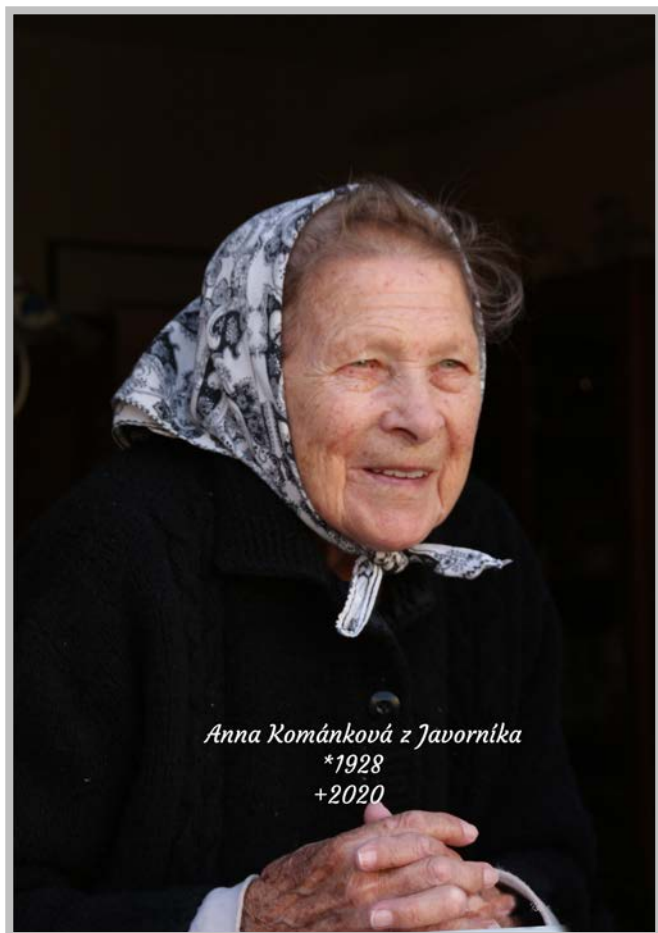
Tuto a mnohé jiné písně budeme mít navždy nesmazatelně spojeny s javornickou zpěvačkou, tetičkou Annou Kománkovou. Ještě před pár lety jsme měli možnost slyšet její hlas při slavnostech na Strážné hůrce a v těchto dnech ji folkloristé ze širokého

okolí vzdali hornáckou melodií na javornickém hřbitově holt poslední.

Paní Kománková, významná hornácká zpěvačka a vyšívačka se narodila v Javorníku 28. 5. 1928. Na své dětství se sestrou Kateřinou (provdanou Jurenovou) velmi často vzpomínala. Vedle všudypřítomné písničky ji totiž doprovázela po celý život i tvrdá práce, které se nikdy nezalekla. Otec byl jediným

mužským v hospodářství a ona tak často musela zastat i za něj jeho těžkou práci na poli při orání a vláčení třeba se zapráhnutými voly. Jak ale ona sama říkala, kde se hrálo a zpívalo, tam musela být také. Její rodiče provázely písničky při práci, ale i zpívané modlitby ze starých kancionálů při zaslouženém nedělním odpočinku. S úsměvem vzpomínala, jak měla už jako malá holčička výbornou paměť na melodie a sotva něco zaslechla, že si prozpěvovala po dědině. Ona i se sestrou chodily pouze do školy v Javorníku, protože práce v hospodářství bylo tolik, že otec nechtěl další školy připustit.

Přesně v den svých 20. narozenin se vdala za Pavla Kománka s javornickým rodomým přízviskem Naliášé.

*Anna Kománková z Javorníka
*1928
+2020*

Jejich dům totiž údajně původně patřil nějakému židu Eliášovi, z jehož jména pak přesmyčkou a přizpůsobení javornickému nářečí vzniklo jméno po domě, které pomáhá rozlišovat lidi se stejným příjmením dodnes. Narodily se jim tři děti – syn Pavel, syn Jan (dlouholetý velický majitel pekárny a vedoucí souboru Velička) a dcera Anna. Po celý život jí dělali radost i její vnuci a pravnuci, z nichž se mnozí folkloru věnují také.

Veřejně tetička Kománková začala zpívat s muzikou Martina Hrbáče a natočila s nimi mnohé televizní pořady, zpívala na jejich nahrávkách i na festivalových podiích. Několikrát se stala vítězkou pěvecké soutěže O malovaný džbánek a v roce 2006 získala za individuální pěvecký výkon i cenu FOSKAR. V roce 2000 vyšlo zásluhou etnomuzikologa Dušana Holého její profilové CD *Pres Javorník malovaná dlážka*, roku 2008 byla Českou televizí připravena Folklorika o ní a téhož roku Etnologický ústav Akademie věd České republiky vydal knihu Dalibora Turečka a Lubomíra Tyllnera *Těžko temu kameni – Anna Kománková, zpěvačka z Javorníka na Hornácku* s CD přílohou se zpěvem a vyprávěním Anny Kománkové. V loňském roce byla vyznamenána Jihomoravským krajem, že významným způsobem reprezentuje kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu. Ona byla ale po celý svůj život velmi pokorná a skromná. Své znalosti lidové písničky ráda předávala divákům i svým o několik generací mladším spoluzpěvačkám v javornickém sboru. Svými šikovnými rukama dala vzniknout mnoha desítkám krojových součástek – rukávců, šatek, šátků, fěrtochů. Velmi rády vzpomínáme na přípravu knihy Kroje hor-

ňácké obce Velká nad Veličkou (2000), kdy jsme ji rušily při vázání šátků svými dotazy a fotoaparátem, aby zachycený úhel rukou a šátku odpovídal našim představám a při tom zachytil její zručnou práci.

24. května, čtyři dny před svými narozeninami, tento svět opustila, ale její pěvecké umění, výrobky šikovných sedřených rukou a obrovská hluboká lidská moudrost tu budou ve vzpomínkách zůstat s námi stále. Čest její památce.

Magda Maňáková

foto: František Gajovský

**Modrobílé
dostaveníčko** se letos
nekoná, předpokládaný termín
je květen 2021.

Více informací najdete na
www.hornackajizba.cz nebo
www.spolekfutra.cz.

Jarmila Sládková

Virtuální soutěž v pletení korbáčů

Na velikonoční neděli se měl v Hornákém šenku konat již 6. ročník akce *Velikonoce ve mlýně*. Tradiční součástí akce je soutěž v pletení korbáčů, která si v průběhu let získala velkou oblibu nejen u místních pletáčů, ale pravidelně se jí účastní i soutěžící ze sousedního Slovenska.

V minulosti vykrystalizovalo 5 hlavních soutěžních kategorií. Účastníci mohli soutěžit v kategorii nejdelší naplétaný korbáč, nejdelší korbáč bez naplétání, nejmenší korbáč s uzlem, nejmenší korbáč bez uzlu a nejkrásnější korbáč. Na základě požadavků z předchozích let byly pro letošní rok vyhlášeny ještě kategorie ženy a děti.

Dobře známé okolnosti však neumožnily tuto akci uspořádat v klasickém formátu a soutěžící si tak budou muset počkat na příští rok.

Velikonoce jsme však z kalendáře nevy mazali a lidé korbáče pletli jako každý rok alespoň pro vlastní potřeby. V této nelehké době to pro ně mohla být dobrá forma odreagování a také důvod procházky do přírody. Rozhodli jsme se proto, že i v letošním roce soutěž uskutečníme, i když pouze ve virtuální a značně zjednodušené podobě.

Lidé nám mohli posílat fotografie svých korbáčů, my jsme je zveřejnili na facebookových stránkách Spolku pro Velkou a veřejnost rozhodovala o nejhezčím korbáči.

Soutěžících nebylo mnoho, a proto jsme se rozhodli, že při nejbližší vhodné příležitosti oceníme všechny účastníky. Absolutním vítězem se pak stal Tomášek Grabec, který získal 51 hlasů.

Věříme, že v příštím roce už se soutěžící budou moci sejít naživo a vrátíme se ke klasickému formátu celé soutěže.

Zároveň bychom tímto chtěli oznámit, že z důvodu současných opatření rušíme všechny plánované akce do prázdnin (*Pálení čarodějnic, Velká dětem*).

Pokud to bude alespoň trochu možné, chtěli bychom zrealizovat promítání letního kina jak pro dospělé, tak i pro děti. Reagovat samozřejmě budeme na aktuální vývoj situace a omezení s tím spojených.

Lukáš Pachel

Vážení rodiče, milé děti, s potěšením Vám oznamujeme, že v letošním roce se náš příměstský tábor LETNÍ TVOŘIVÉ DÍLNY PRO DĚTI přece jenom USKUTEČNÍ v daném termínu, tj. od středy 8. do neděle 12. července 2020 v Ekocentru Karpaty v Nové Lhotě. Stále je pár volných míst na dílnu malířskou a cirkusovou. Přihlásit se mohou děti od 5 do 15 let. Přihlášku najdete na www.spolekfutra.cz.

Těšíme se na Vás, Jarmila Sládková, za Futra, spolek pro Horňácko

Futra, spolek pro Horňácko pořádá

LETNÍ TVOŘIVÉ DÍLNY PRO DĚTI NA HORŇÁCKU

8. – 12.7. 2020
Ekocentrum Karpaty
Nová Lhota a okolí

FUTRA

Letní kino v Horňáckém šenku

Spolek pro Velkou Vás zve na letní kino, které se tak jako loni uskuteční ve venkovním prostoru v Horňáckém šenku. Termíny promítání:

13. 6. 2020 ve 21.00 – Dětské letní kino – film Lví král

11. 7. 2020 ve 21.30 – Letní kino (program bude upřesněn)

29. 8. 2020 ve 20.30 – Dětské letní kino (program bude upřesněn)

Lukáš Pachel

Divadelní představení

Slovácko sa nesúdí

18. září 2020 od 19 hodin
Čechův dvůr, Louka

Hraje divadelní spolek Kašpar,
Divadlo v Celetné. www.divadlovceletne.cz

Milí čtenáři Velického zpravodaje,

přinášíme Vám několik informací o činnosti **Charity** Veselí nad Moravou. V prvních měsících tohoto roku jsme se tak jako všichni ostatní začali potýkat s pandemií koronaviru a s tím spojeným nouzovým stavem. Ani naši organizaci se nevyhnula opatření, která mají chránit klienty našich služeb, kterými jsou především senioři, lidé nemocní, společensky znevýhodnění, ale i naše pracovníky a veřejnost.

Z nařízení vlády jsme dočasně omezili provoz některých našich služeb. Byl uzavřen denní stacionář Toník a Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi Anička. Občanská poradna dočasně převedla svůj provoz na bezkontaktní, poradkyně poskytovala konzultace telefonicky a e-mailem. Pro veřejnost byla dočasně uzavřena i pokladna, místo hotovostních plateb jsme přistoupili k bezhotovostnímu styku. Domácí zdravotní péče, pečovatelská služba, půjčovna pomůcek i péče o lidi bez domova byly poskytovány bez omezení.

V naší organizaci jsme zavedli všechna hygienická nařízení a doporučení. Stejně tak i při péči a kontaktu s uživateli. V období nouzového stavu středisko ve Velké nad Veličkou poskytovalo péči v běžném, nezměněném režimu. Všichni pracovníci

byli opatřeni ochrannými pomůckami, aby tak chránili sebe i naše uživatele. Tímto bychom také chtěli poděkovat všem dárcům a dobrovolníkům, jak z Velké nad Veličkou, tak z okolních obcí, kteří nám darovali šité roušky jak pro naše pracovníky, tak i pro ty, o které pečujeme. Charitní středisko ve Velké nad Veličkou v současné době

poskytuje službu 49 uživatelům v obcích Velká nad Veličkou, Javorník, Suchov, Nová Lhota, Hrubá Vrbka, Malá Vrbka. V letošním roce ubylo péče u obyvatel bydlících v DPS o 3 zemřelé uživatele. Péči tedy z celkového počtu 38 obyvatel využívá jen 17.

Na začátku tohoto roku došlo také ke změnám ve složení našeho pracovního týmu. Na pozici vedoucí pečovatelské služby místo paní Marie Štípské nastoupila paní Renata Hodonská, do té doby koordinátorka střediska Lipov.

Závěrem bychom chtěli poděkovat jak pracovníkům Charity, kteří svým nasazením a úsilím zvládají svoji práci i přes ztížené podmínky v době pandemie, tak i všem, kteří nás podporují, všem dobrovolníkům a příznivcům charitního díla.

Všem čtenářům a obyvatelům Velké nad Veličkou přejeme pokojné a radostné dny.

*Kolektiv pracovníků Charity
Veselí nad Moravou*

Začátky a „konce“ lehké atletiky ve Velké nad Veličkou

Podle doložených materiálů a výsledků mladých atletů působila ve velické ZDŠ výborná učitelka tělesné výchovy paní Eliška Nesrstová, která i ve velmi skromných podmínkách (minitělocvična, nebyla atletická dráha) dokázala mládež zapálit pro atletický trénink.

Mládež z Velké a okolí v té době bez konkurence dalších sportů se tréninků ráda zúčastňovala, o čemž svědčily i výborné výsledky v Poháru Československého rozhlasu v atletice, kde velická ZDŠ zvítězila v různých kategoriích celkem 16x v ČSSR jako nejlepší vesnická škola.

Nejlepší atleti po ZDŠ odcházeli většinou do oddílů v Brně nebo Uh. Hradišti.

Část jich startovala v oddílu Lokomotiva Veselí nad Moravou. V roce 1971 odcházel atleticky silný ročník chlapců (bratři Severové, Pšurní, Lhotka, Miškeřici) na gymnasium Strážnice. A jejich otcové, prof. Pšurný, MVDr. Severa, Lhotka, se rozhodli založit atletický oddíl ve Velké nad Veličkou. Oddíl dorostu fungoval pod hlavičkou Sokol Velká nad Veličkou. V roce 1972, hlavně z finančních důvodů, přešel do ČSTV – TJ Kordárna Velká nad Veličkou. Předsedou oddílu byl ing. Kalina, který měl i další funkce jako organizační pracovník, vedoucí družstva, rozhodčí, trenér a nakonec i závodník. V té době byla vybudována okolo fotbalového hřiště i 400 m škvárová dráha.

Předávání Poháru Československého rozhlasu – rok 1988

Prof. Pšurný učil tělesnou výchovu na gymnáziu ve Strážnici a získával tam talenty z okolí Velké nad Veličkou. Vytvořilo se tak velmi silné družstvo mužů, kde okolo 30letých (Staňa, Hána, Joch, Machálek, Pšurný, Kalina) byli nadějní studenti z Velké a okolí. Autobus na závody vyjížděl z Velké a zastavoval v Blatnici, Lipově, Veselí nad Moravou, Vnorovech, Strážnici apod. Přes různorodé složení bylo družstvo kompaktní a v autobuse byla vždy kytara (Martin Severa) a veselo. Tak bývalo i na stadionech při závodech, když někteří závodníci museli nastoupit kvůli mistrovským bodům třeba poprvé v jiné, než „své“ disciplíně. Např. maratonec Hána obětavě nastoupil po 5 km na střední trať 800 m apod. V regionálních skupinách (Břeclav, Hodonín, Kyjov, Čejkovice, Hluk) jsme každoročně vybojovali postup do finále. Postup do divizní soutěže se nám vždy těsně nepodařil.

Asi po 8 letech dobré výkonnosti se silní jedinci rozprchli na vysoké školy v celé republice, někteří pak do atletických oddílů v Praze a Brně.

Začátek konce: paní učitelka Nesrstová odešla do důchodu a ZDŠ nenašla ade-

kvátní náhradu. Mladé atlety neměl kdo připravovat. Od roku 1986 začal oddíl atletiky obesílat jen soutěže jednotlivců, i když tam také dosáhli na reprezentaci (Zdeněk Hanáček – dálka 802 cm, Lucka Kohútová – výška 183 cm).

Oddíl začal živořit a od roku 1987 se už oddíl do soutěží nepřihlásil. V současnosti se pokoušejí slávu atletiky ve Velké oživit bratři Spazierovi, ještě odchovanci paní Nesrstové, a to prací s nejmenšími atlety.

Podmínky jsou však opět ztížené, protože atletickou dráhu, vybudovanou v roce 1975, fotbalový oddíl zatravnil. Na lepší časy se snad blýská až teď v roce 2020, kdy se na stadionu pracuje na nové tartanové dráze. Zda se podaří obnovit i personální obsazení trenérů a vedoucích, kteří jsou pro atletiku nezbytní, není snadné a jisté. Talentovaných dětí je však ve Velké pořád dostatek. V současnosti je odebírá hlavně házená, podporovaná z Veselí nad Moravou.

Tož takový je konec, nebo možná nový začátek atletiky ve Velké nad Veličkou. Nejbližší atletický oddíl je Sigma Hodonín, nebo Slavia Uh. Hradiště.

ing. Karel Kalina

Vzpomínka

Při této příležitosti vzpomínáme na paní **Elišku Nesrstovou**, učitelku tělesné výchovy ZDŠ Velká nad Veličkou, která svou obětavou prací ve skromných podmínkách – bez atletické dráhy a v minitělocvičně 18x9 m vychovala tolik celostátně úspěšných atletů. Za jejího působení získala velická ZDŠ 16x titul nejlepší vesnické školy v Poháru Československého rozhlasu. Její osobní odměnou byl vždy diplom předaný v KD Velká nejlepšími z atletů ČSSR, kteří do Velké každoročně jezdili. Co by dokázala za současných lepších podmínek – nová sportovní hala, tartanová dráha, lze si bohužel jen představovat.

Skromná a obětavá, taková byla učitelka Eliška Nesrstová pro ty, kteří ji za jejího působení znali. Nezbyvá jen doufat, že se najde někdo další, tak zapálený do atletiky, který bude v její práci pokračovat.

ing. Karel Kalina

Atletická školka ve Velké

V letošním školním roce jsme zahájili činnost atletické přípravky ve Velké. Působíme v malé školní tělocvičně, přesto jsme se setkali s obrovským zájmem o tento kroužek, což je velmi pozitivní zpráva. Zatím jsme rozdělili sportování pro děti od 3 do 7 let, kdy tréninky probíhají formou zábavných her se zaměřením na rozvoj základních atletických dovedností. Bohužel COVID-19 nás na dlouhou dobu de facto uzavřel v našich domovech a atletické sportování jsme byli nuceni dočasně pře-

rušit. Co sportovní fanoušky naopak může potěšit, je výstavba krásného stadionu, kde si zaběháme, zaskáčeme a zaházíme na novém atletickém tartanovém oválu. Chtěl bych poprosit a oslovit rodiče všech dětí, abychom se opět setkali na sklonku prázdnin dne **26. 8. 2020 na atletickém stadionu ve Velké nad Veličkou v 16. h.** Účast a zájem o sportování dětí bude tou největší odměnou a jsme za to moc rádi.

*Za všechny příznivce sportu
Ondřej Spazier*

Horňácké slavnosti letos nerozezpívají Velkou nad Veličkou, ani Kuželov

Od roku 1957 se konají oblíbené Horňácké slavnosti, vrchol roku pro folkloristy v regionu, zaužívaná akce, která se těší velkému zájmu milovníků lidových tradic z celé republiky. I když se slavnosti z různých důvodů v dřívější době šestkrát nekonal, letos se podepíše do historie důvod neuskutečnění z „vyšší moci“. Většina připravovaných programů se bude realizovat příští rok.

„Vzhledem k situaci, která nastala v souvislosti s šířením COVID-19, byly červencové Horňácké slavnosti 2020 zrušeny. Tento krok je snad pro všechny naprosto pochopitelný. I když nás jako organizátory to samozřejmě mrzí, věřte, že v této situaci nebylo jiné volby,“ sděluje předsedkyně programové rady HS Irena Mikesková.

Pro letošní rok bylo připraveno celkem deset pořadů. Dva pro páteční večer na Strážné hůrce ve Velké nad Veličkou, čtyři programy byly pro diváky připraveny na sobotní dopoledne a odpoledne v zahradě domu č. p. 166 a u kostela ve Velké. Dva pořady měly proběhnout opět večer na Strážné hůrce a poslední dva byly plánovány na nedělní odpoledne v Kuželově, jak bývá zvykem.

„Jen namátkou – diváci se měli dočkat pořadu o lidovém nářečí, další program byl koncipován tak, aby se v něm představily

všechny obce Horňácka s tím, co je pro ně typické. Samozřejmě by nechyběl pořad dětí z Horňácka, již tradiční Supí škrek a mnohé další. Všechny příznivce folkloru však mohou ujistit, že o plánované pořady nepříjdou. Protože programy byly už dramaturgicky připravené, dostanou autoři možnost realizovat je v následujícím

ročníku Horňáckých slavností ve stávající podobě, případně mírně upravené, pokud se jednalo například o pořad k výročí sboru nebo muziky apod. Ale to už je věcí domluvy s konkrétními autory,“ vrací se k plánovanému scénáři HS Irena Mikesková. Spolu s manželem měli být také autory jednoho z pořadů, jehož scénář začali připravovat už před třemi lety.

„Přeju nám všem, abychom nastalou situaci ve zdraví přečkali, a budu se těšit na to, až se u nás na Horňácku sejdeme při příležitosti konání Horňáckých slavností v roce 2021. Snad z této situace vyjdeme moudřejší a uvědomíme se, že nic z toho co máme, není samozřejmost a nemáme to napořád, na nic si nemůžeme dělat nárok. Měli bychom se naučit být pokornější a vděčnější a víc si vážit svých blízkých i všeho dobrého, čeho se nám dostává,“ dodává s přáním předsedkyně programové rady HS, Veličanka Irena Mikesková.

Neuskuteční se ani srpnový festival Ozvěny Horňácka.

Antonín Vrba

Stavjání velického mája

Od nepaměti se ve Velké stavjal máj a to jak v dobách dřívějších nejprv na náměstí pod sv. Jánem, potom jakýsi čas aj u kulturního domu, dnes na tom místě stojí sportovní hala. Velický máj stavjávali na náměstí aj u kulturáku za doprovodu velickéj dechovky chlapi myslivci z Mys-

liveckého sdružení „Majír“ Velká nad Veličkou až do doby, kdy sa z důvodu možného nebezpečí při zlomení a poškození okolních baráků sa začala stavjat miniatura „mája“ pred novým obecním úřadem, ale to už probíhalo obecníma pracovníka-

ma. Jelikož následně docházalo ke kácení a kradení této májky, tak sa aj od tohoto obecního počí-
nu postupně upustilo. Toto sa ale nelíbilo lidem z ulice Závodí, a proto sa rozhodla partija chlapů – závodských patriotů – túto tradici „stavjání mája“ obnovit a od roku 2015 táto partija stavjá máj o průměrné výšce 15 až 20 m na Závodě v místě bývaléj benzinky, už ale né za doprovodu dechovky, ale za doprovodu hornáckéj cimbalové muziky Kubíci, kerí z větší části muzikantů patrá vlastně také mezi Závoděňů. No a od toho roku to každoročně dodržujeme. Aj tento rok, kdy nás v tom z jisté části omeziť výjimečný stav ohledně koronaviru, sme spojili síly a v povoleném počtu o sdružování, sme velický závodský máj postavili. Tak snád sa Vám šeckým Veličanom aj prespolním lúbí!

„přípravný výbor“

Základní škola

Vzhledem ke karanténnímu opatření, kdy výuka v ZŠ probíhá vzdáleně, tedy doma prostřednictvím elektronicky zasílaných učebních materiálů, nemůžeme poskytnout čtenářům zpravodaje informace

v běžném rozsahu. Z tohoto důvodu jsme požádali ředitele Masarykovy základní školy Mgr. Františka Frýdeckého, Ph.D. o příspěvek na téma **florbal**, protože v tomto sportu žáci naší ZŠ našli velkou zálibu.

redakce

Florbal na základní škole ve Velké nad Veličkou

Florbal je kolektivním halovým sportem, který se svou charakteristikou nejvíce podobá lednímu hokeji (5 hráčů + 1 brankář, rozměry hřiště 40 x 20 metrů). Tento sport je založený na rychlosti, technické zdatnosti, disciplíně a bystré mysli. Po celém světě florbal rekreačně hraje několik milionů lidí, mužů i žen, oficiální soutěže pak několik stovek tisíc hráček a hráčů. Mezi četné přínosy patří zlepšování koordinace, obratnosti, vytrvalosti a síly, ale také rozvoj týmové spolupráce, sebevědomí a života v kolektivu.

Původně florbal vznikl v USA, ale o tom se moc neví, jelikož oficiálně se za kolébkou florbalu považuje Švédsko. V USA byl původně vynalezen dírkovaný plastový lehký míček. Tento míček byl vymyšlen baseballisty, kteří jej původně používali pro své tréninky. Ve Švédsku se tento sport začal hrát v 70. letech. Původní název byl *innebandy*. Florbal se pak odtud velmi rychle rozšířil do sousedního Finska, kde jej nazývali *salibandy*. Ze Skandinávie následně došlo k rozšíření také do Švýcarska, kde se florbalu říkalo *unihockey*. Tyto země jsou

dodnes světovými velmocemi florbalu, v posledních letech se mezi ně úspěšně dostala také Česká republika.

Prvnímu českému kontaktu s florbalem napomohl výměnný pobyt studentů z univerzity KY z Helsinek na pražské VŠE v roce 1984. Finové zanechali studentům VŠE darem dvanáct florbalek s míčky a studenti s nimi hráli téměř rok, než se florbalky zničily. Skupina se pak vrátila k florbalu znovu až v roce 1991. Do devadesátých let minulého století pak datujeme vznik prvních florbalových klubů v ČR (TJ Tatran Střešovice, 1. SC Vítkovice). V průběhu třiceti let zaznamenal florbal raketový nárůst v počtu aktivních hráčů a v současné době se stal v Česku druhým největším sportem a nejoblíbenějším sportem u dětí základních škol (počet zapojených hráčů).

Jedním z hlavních důvodů, proč tomu tak je, je jeho absolutní nenáročnost na to, jak s ním začít. Florbal se dá hrát v obyčejném tričku, kraťasech a v klasických teniskách. Hlavní nákladovou položku tvoří florbalová hůl a míček (finanční náročnost

do 1 000 Kč, není však podmínkou, v případě potřeby je veškeré florbalové vybavení zapůjčeno ve škole). Podstatným a nejdůležitějším faktorem je tedy chuť sportovat.

Pro aktivní zájemce z řad dětí naše základní škola nabízí v každém školním roce florbalové kroužky pro děvčata i chlapce. Florbalové tréninky i soutěže organizuje škola ve zdejší sportovní hale a jsou pro všechny zapojené děti zdarma.

Florbalové kroužky nabízí škola dětem za účelem aktivního vyplnění jejich volného času, přidanou hodnotou je pak zapojení do školních soutěží či mezinárodních turnajů. Za dobu asi desetileté historie tohoto sportu ve Velké nad Veličkou se podařilo našim florbalovým týmům několikrát probojovat na krajské finále a největší úspěchem bylo republikové finále mladších děvčat v roce 2015 (5. místo v ČR).

Při samotném tréninku je třeba si nejprve zvyknout na vybavení a naučit se pracovat s florbalovou holí (florbalkou), která je přece jen jiná než hokejka. Výhodou je, že základy techniky se dají nacvičit i doma v dětském pokoji, nebo někde na dvoře. S dalšími základy hry a pravidly se florbalisté seznamují v rámci florbalového kroužku.

Naším společným cílem však nejsou jen medaile a poháry, ale především chceme u dětí vzbudit zájem o sport či pohybovou aktivitu, která by se v jejich budoucím životě mohla stát vhodným doplňkem pro trávení volného času nebo prostředkem pro zvyšování kondice či důvodem pro setkání s kamarády.

František Frýdecký, ředitel školy

Z Horňácka na Honšú aneb Hudba za časů koronaviru

Několik známých se mě dotazovalo, jak mě jako hudebníka zasáhl nouzový stav a s tím spojená nemožnost veřejně vystupovat.

Nemožnost koncertovat jsem pojal jako výzvu a snažil jsem se vstoupit do hudebních končin méně probádaných. Spolu-práce na dálku, což je v současné době jediná životaschopná aktivita, je specifická záležitost, při které je hudebník doma osamocený a cesta k výsledku je dlážděna mnoha technickými problémy. Nutné je samozřejmě na všech stranách odpovídající vybavení. V nouzovém stavu jsem se tedy zdokonalil především ve zvukařině a úpravě videa, řešení drobných problémů zabralo výsledně více času než samotná hra. Napadlo mě oslovit mého kamaráda z japonského Matsue (město v západní části ostrova Honšú).

Hiroshi Saito je hudební skladatel a cimbalista. Skladbu studoval v Japonsku a cimbál v Maďarsku a na Slovensku. Je to

vůbec první asijský diplomovaný cimbalista. Seznámil jsem se s ním zhruba před patnácti lety při jeho pobytu v Evropě. V té době jsme měli také společný koncert ve Veselí nad Moravou. Později za mnou několikrát přijel do Velké nad Veličkou, já jsem se s ním setkal na oplátku v Tokiu a v jeho domovském městě Matsue. Průběžně spolu komunikujeme prostřednictvím internetu, posíláme si nahrávky, noty atd. (Mimochodem, roušky z Horňácké jizby už jsou v Japonsku *(jsou na obálce zpravodaje – pozn. redakce)*, trička s erbem naší obce tam brzo také doputují.) Napadlo mě, že by bylo zajímavé vyhotovit hudební úpravy, případně nové skladby pro dva cimbály, které bychom společně nahráli a také prezentovali. Hiroshi Saito byl nápadem nadšený a vzniklo hudební uskupení s názvem Hiroshi & Petr Cimbalom Duo. V současné době jsme nahráli japonské písně *Hamabe no uta* (Na pobřeží), *Takeda ni komoriuta*

(Ukolébavka z Takedy), z našeho regionu zase *Ked si ty kováč* a *Ked som já k mej milej chodíval*. Hiroshi Saito byl zaujat i jedním z mých netradičních cimbálů – steelbalomem a složil pro něj v kombinaci s klasickým cimbálem originální skladbu *Sky after the rain*. V našem prostředí není japonská hudba moc známá, jsem rád, že ji mohu prezentovat prostřednictvím cimbálu, nástroje, který je na Hornácku spojován spíše s tradičním folklorem. Rozhodli jsme se, že pro naše nově vzniklé duo vytvoříme skladbu nové, což nám připadá přínosnější než opakovat již známé kusy. Nakonec, hudební skladatel formátu Hiroshiho nemá problém připravit potřebný materiál. Nahrávky vytváříme v domácím prostředí, což je sice komplikovanější než osobní setkání

ve studiu, ale má to také své kouzlo v podobě spojení tradičních nástrojů s moderní komunikační technikou. Snad se nám poštěstí a budeme mít v budoucnu příležitost prezentovat vše živě.

Naše duo vzniklo spontánně, přesto k sobě přitáhlo i další hudebníky. Do budoucna připravujeme exotickou spolupráci směrem Taiwan a Hong Kong, našimi hosty budou hráči na zhuqin (bambusový perkusivní nástroj podobný marimbě) a yangqin (čínský instrument vizuálně a technikou hry blízký cimbálu). V rukávu máme ještě několik es v podobě sólistů z Hornácka. Ale ať je i trošku překvapení, nebudu vše prozrazovat hned. Zájemci nás mohou sledovat na naší facebook stránce: facebook.com/HiroshiPetrCimbalomDuo.

Petr Pavlinec

Co asi nevíte o velických hasičích

O činnosti velických hasičů, jaké dělají soutěže, akce, výjezdová jednotka, atd. ... určitě víte. Ale je spousta dalších zajímavostí, které nejspíš ví jen velmi málo lidí a ty se Vám pokusím v tomto článku přiblížit. Dovíte se nejen zajímavosti o našem sboru, ale i něco z historie a připomeneme si některé naše zasloužilé členy.

Sbor byl založen r. 1880 a letos tedy slaví 140 let. Jedná se o nejstarší spolek nejen ve Velké nad Veličkou, ale i na celém Hornácku. Na konec června byly naplánovány oslavy tohoto výročí, ale vzhledem k současné situaci (i přes postupné rozvolňování opatření) je není možné zrealizovat. Jen pro Vaši představu – byl naplánovaný celodenní program, v rámci kterého měly

proběhnout ukázky zásahu hasičů, policie, práce psovodů a jejich svěřenců. V jednání byla i možnost účasti vozidla zdravotnické záchranné služby. Dále byla v plánu hasičská výstava a ukázky současné i historické techniky. Oslavy jsme přesunuli na rok 2021 a výročí 140 let založení sboru tak oslavíme s ročním zpožděním. Budeme se na tyto odložené oslavy těšit o to víc, že Vám během nich představíme naši novou cisternu, kterou bysme do té doby měli získat.

Založení sboru inicioval Dr. Karel Baar po jednom z velkých požárů v obci. Vše bylo domluveno, jak jinak než při posezení v hospodě, konkrétně v hostinci na Staré poště (dnešní Hospoda pod lipama). První „hasičské skladiště“ bylo zřízeno v jedné

z velických stodol a z různých darů byla pořízena ruční stříkačka a nutné vybavení. Časem byla postavena hasičská zbrojnice, ta původní dodnes stojí před Hornáckým šenkem, v dnešní době je to budova Singuláru. Současná zbrojnice byla postavena za velkého přispění tehdejších členů sboru v 70. letech minulého století. Budova byla původně určena pro profesionální hasiče ve Veselí nad Moravou, nakonec ale tuto stanicí získala Velká nad Veličkou. Tehdy se dokonce uvažovalo o tom, že ve Velké bude plně profesionální hasičský sbor, k tomuto již bohužel nedošlo. I přes různá období, kdy došlo i k utlumení činnosti sboru, tento nikdy nepřestal úplně fungovat a vždy zajišťoval požární ochranu v obci a okolí.

Co se týká techniky, přestože náš sbor zajišťuje požární ochranu pro celé Hornácko a je zařazen do integrovaného záchranného systému, nikdy neměl úplně novou cisternu ani dopravní automobil, vždy se jednalo o techniku z „druhé ruky“, nebo jako v případě naší současné cisterny o repasovaný automobil. To by se mělo zane-

douho změnit, protože členové sboru ve spolupráci s obecním úřadem už téměř rok pracují na pořízení nové, moderní cisternové automobilové stříkačky, která bude již od výroby navržena právě pro potřeby našeho sboru, s ohledem na specifika zásahů a terénu na Hornácku.

Možná také nevíte, že naše jednotka je, jako jedna ze tří na okrese, předurčena pro plnění požárních letadel a vrtulníků. K této činnosti jsme absolvovali i velmi zajímavé cvičení na letišti v Kyjově, kdy jsme trénovali plnění bambi vaku zavěšeného pod vrtulníkem. Bambi vak má objem 700–900 litrů, jeho naplnění i s přiletem a odletem vrtulníku trvá cca 1 minutu, ale činnost je to velmi náročná. Plnění probíhá bez přistání vrtulníku a hasiči se pohybují pod vrtulníkem, který visí jen několik metrů nad nimi a ručně z hadic přes speciální nástavec plní Bambi vak. Vrtulník je schopen se podle vzdálenosti požáru vracet k naplnění každých cca 5 minut.

Ještě než se dostaneme k perličkám na závěr, připomenu vám naše zasloužilé členy,

kteří se v minulosti zasloužili o náš sbor. Byli to především: Tomáš Kučera, Jan Frydecký, Jan Čajka, František Holčík, Martin Petřík, Martin Fox, Pavel Tomčala. Nejen tito jmenovaní, ale i spousta dalších, zde nejmenovaných, významně zasáhli do činnosti našeho sboru, směřovali jeho cestu a vychovali další generace velických hasičů. Za to jim patří naše velké poděkování a naše vzpomínky. Čest jejich památce.

A teď, na závěr, ty slíbené perličky. Asi jsme všichni slyšeli spousty historek o výjezdech dobrovolných hasičů k požárům. Od těch divokých a určitě nepravdivých (např. výjezd rovnou z hospody a dle toho vypadající hasiči), až po oblíbené a většinou pravdivé evergreeny o přiběhnutí na zbrojnici pouze v pyžamu, spodním prádle, případně taky „naostro“. A tyhle se staly u nás:

- Velitel si zapomněl doma zuby. U požáru sice velel, ale skoro nikdo mu nerozuměl, co vlastně velí.
- Ještě v dobách, kdy bylo téměř v každém domě zařízení pro přeměnu trnek (z pevných na tekuté), bylo při jednom z požárů toto zařízení potřeba nejprve uklidit, dříve než přijedou další jednotky a vyšetřovatel.
- První velký požár, u kterého sbor zasahoval, se odehrál 7. 8. 1881, tehdy ve Velké lehlo popelem 252 domků. Vody tenkrát nebylo, a proto se hasilo i hlínou.
- I v dobách dávno minulých se děly pojištné podvody, např. údajně při jednom z požárů stavení v Javorníku majitel stavení přivázal povoz tak, aby jej hasiči nemohli ze stavení vytáhnout, povoz shořel a pojišťovna měla platit nový. Jestli opravdu pojišťovna povoz zaplatila, to už bohužel nevíme.
- Nejvzdálenější zásah: 21. 6. 2018 – dopravní nehoda – úklid komunikace D1, směr Brno, 173,5 km u Rosic. Cca 122 km od Velké nad Veličkou, povolání jsme byli omylem. Vzápětí jsme byli povoláni k požáru lesa do Bzence. Tento požár se pak skutečně stal tím nejvzdálenějším, kde jsme zasahovali.
- Nejbližší zásah: 7. 6. 2000 – požár reklamní tabule, která se nacházela na budově obchodního domu, cca 15 metrů od hasičské zbrojnice.
- Největším a nejdéle trvajícím požárem na Hornácku z poslední doby, byl požár lesa v Javorníku, ke kterému došlo 3. 4. 2016. Na místě zasahovalo 22 jednotek včetně vrtulníku. Požár se hasil téměř dva dny.
- Že se občas při odjezdu na soutěž něco zapomene, se stát může. Ale zapomenout doma rovnou jednoho z členů družstva...

za velické hasiče Zdeněk Janků

Ještě jednou hasiči...

Jak všichni jistě víte, vzhledem k aktuální situaci jsme byli nuceni zrušit několik velkých hasičských akcí, které jsme pro Vás dlouhodobě připravovali. Jednou z těchto akcí byla i soutěž „Železný hasič Velká nad Veličkou“. Po loňské úspěšné premiéře této soutěže jsme dostali možnost pořádat tuto soutěž jako součást prestižního seriálu soutěží pod názvem „Moravská liga TFA“. Zrušení této soutěže nás mrzí o to víc, že Moravská liga TFA není jen o soutěžení, o závodech. Vedení ligy se snaží naplňovat hasičské heslo „Bohu ke cti, bližnímu ku pomoci“ a aktivně se také věnuje charitativní činnosti. Proto si dovolueme přiblížit Vám tuto charitativní činnost článkem, který jsme převzali ze zpravodaje Moravské ligy TFA:

Novinky z Moravské ligy TFA

V letošním roce proběhne již 4. ročník série závodů Moravské ligy TFA, o které vás ve zpravodaji pravidelně informujeme. Kvůli opatřením souvisejícím s nouzovým stavem a pandemií koronaviru v České republice se nám však opozdí start Ligy. První závod měl proběhnout v neděli 19. 4., avšak musel být odložen na podzimní část sezóny. I další závody se nám postupně posouvají na pozdější termíny, ale doufáme, že budeme moci odstartovat co nejdříve. Čas navíc, který tak máme, věnujeme zlepšení organizace a zavádění novinek, které snad ještě vylepší kvalitu našich závodů.

Mimo to také jsme také navázali na naši charitativní činnost z minulých let a posunuli ji zase o kousek dále. Svět je momentálně tak nějak paralyzovaný a většina zpráv se věnuje nákaze koronavirem, ale nesmíme a ani nechceme zapomínat na to, že všude jsou lidé všech věkových kategorií, které trápí spousta dalších nemocí, které jen tak ze světa nevymizely.

Jak všichni dobře víte, ML TFA dlouhodobě podporuje boj s jednou z těch nejzákeřnějších a snaží se ho ulehčit hlavně dětským pacientům. Proto jsme letos navázali spolupráci s Nadačním fondem dětské onkologie Krtek a založili transparentní účet, na který budeme po celý rok shromažďovat dobrovolné příspěvky, abychom mohli výtěžek věnovat Krtkovi.

Krtek má za cíl rozšiřovat možnosti léčby a zabezpečovat komplexní podporu péče o onkologicky nemocné děti na Klinice dětské onkologie FN Brno, kam pravidelně vozíme hračky vybrané ve sbírce na našich závodech. Více informací najdete na <http://krtek-nf.cz>.

Zapojit se můžete i Vy. Svůj dobrovolný finanční příspěvek můžete poslat na transparentní účet Moravské ligy TFA, číslo účtu je: 2601773032/2010. Přispět lze samozřejmě jednorázově, ale i trvalým příkazem na menší částky. Jsme si vědomi, že nás čeká nelehké období a o to srdečněji děkujeme za každý Váš příspěvek.

*Za tým organizátorů ML TFA
Veronika Kadlecová*

Říčka Velička, její ryby a živočichové

Říčka Velička celoročně neoplývá velkým množstvím vody. Při pohledu na ni to svádí k domněnce, že zde snad ani žádné ryby, ani živočichové nejsou. Ale ne. Při malých procházkách podél vodního toku, chováme-li se opatrně a nehlučně, můžeme zahlédnout hejna malých rybek na hladině, s největší pravděpodobností to budou **jelci tlouští**. Po chvíli spatříme i větší tlouště, jak vyjíždějí z úkrytů. Ryby volně proplouvají ve vodním sloupci a čekají na připlouvající potravu, hmyz spadlý na vodu. Také mají rádi peckovité ovoce, zejména třešně. Při nedostatku potravy pohlcují i drobné lososovité ryby. Jsou velmi ostražití a neopatrným pohybem je snadno vyplašíme. Patří do čeledě kaprovitých ryb.

Z dalších ryb můžeme zahlédnout naši nejrozšířenější lososovitou rybu **pstruha obecného**, ve formě potoční. Je to náš původní druh a žije v čistých, neznečištěných tocích. Tělo má poseto barevnými, ohraničenými skvrnami. Převážnou část potravy tvoří larvy a dospělci různého vod-

ního hmyzu. Nepohrdne malými rybka-mi. Je to velmi vyhledávaná a chutná ryba. Největší jedinci dosahují délky až 70 cm a hmotnosti přes 5 kg. Při současném napřímení vodního toku došlo k odstranění členitého prostředí s úkryty, a proto ryby těchto velikostí jsou už minulostí.

Další lososovitou rybou, nacházející se v našem toku, je **pstruh duhový**. Není to naše původní ryba, jikry byly importovány z oblasti Severní Ameriky, proto bývá také nazýván pstruhem americkým. V přírodním prostředí se nevytírá, nerozmnožuje. Umělé rozmnožování se provádí v líhních a pokračuje v sádkách, po dosažení lovné délky se plánovitě vysazuje do vodních toků. Duhový se nazývá proto,

Pstruh obecný

že má podél těla růžový až načervenalý, barevně sytý pás na stříbrných bocích. Nepotřebuje úkryty, žije v menších hejnech. Jako potravu využívá vedle bentosu i zooplankton. Je to ryba velmi žravá, dravá a bojovná.

K lososovitým rybám patří i jediný zástupce čeledi lipanovitých, **lipan podhorní**. Je to krásná ryba s velkou hřbetní plachtovitou ploutví. Nevyhledává úkryty, žije v hejnech a je do značné míry stanovištní. Živí se larvami a dospělci vodního hmyzu, sbírá hmyz napadáný na vodní hladinu. Při sběru hmyzu z hladiny vytváří kroužky, tzv. kroužkuje. Má velmi chutné maso s jemnou charakteristickou vůní po tymiánu. Tato ryba se do našeho vodního toku intenzivně vysazuje, ale dospělosti se dožívají pouze jedinci.

Spatřit můžeme i hejna malých kaprovitých rybek – **střevle potoční**. U nás kdysi velmi hojná, vyskytovala se prakticky ve všech chladnějších a hlavně čistých vodách. V posledních letech, díky zlepšování kvality vodního toku, dochází k jejímu zvýšenému výskytu. Samečci v době tření jsou pestře vybarvení, vyniká černá, červená a zelená barva. Žije v početných hejnech. Potravu jí tvoří hlavně larvy vodního hmyzu. Samy se však stávají potravou pstruhů. Tato rybka z mnoha revírů vymizela z důvodu znečištění toků, není vysloveně vzácná, ale její stavy nejsou uspokojivé, proto je **celoročně hájená**.

Střevle potoční

Z čeledi kaprovitých ryb zde proplová i **hrouzek obecný**, jde o drobnou rybkou s jedním párem vousků. Žije převážně v hejnech v úkrytech při dně. Živí se potravou ze dna, zvláště drobnými živočichy.

U dna a v úkrytech se zdržuje **mřenka mramorovaná**, patřící do čeledi mřenkovitých. Kolem úst se nachází 6 vousků. Špatně plave. Zdržuje se u dna v úkrytech. Aktivní je zejména v noci, potravu vyhledává hmatem. Živí se především drobným vodním hmyzem a jeho larvami. Patří k hlavní potravě pstruhů.

Kromě těchto nejpočetnějších druhů se zde mohou objevit i jiné ryby. Mohou to být plotice, parmy, podoustve, ostroretky či ojedinele i štika, kapr...

Ovšem nejen ryby se nachází ve Veličce. Při kontrole revíru rybáři zjistili přítomnost **raka říčního**, což je velmi dobré znamení do budoucnosti. Je to náš původní druh raka, který z našich toků zcela vymizel z důvodu zavlečeného račího moru a znečištěného prostředí. Raci obecně přežívají pouze v čistých tocích. Jsou celoročně hájení.

Na vodní hladině spatříme plavající **kachny divoké**, jak pyšně vyvádí celou rodinku. Patří mezi naše nejhojnější kachny. Vyhledávají vodní plochy s vodními rostlinami, v zimě nezamrzající toky. Potravu hledají ve vodě, někdy zalétají i na pole. Jsou předchůdcem kachny domácí.

Avšak jsou zde i živočichové, které zvláště rybáři neradi vidí.

Jedná se zejména o statné černohnědé ptáky se zeleným leskem – **kormorána velkého**. Je přemnožený a velmi škodí chovu ryb. Živí se rybami a jeho denní průměrná spotřeba je cca 0,5 kg. Kromě toho

značnou část ryb při lovu poraní, ryby poté většinou zahynou.

Dalším nežádoucím je pták z čeledi volavkovitých, **volavka popelavá**. Je velká jako čáp, sedě zbarvená. Živí se obojživelníky, drobnými rybami a hmyzem.

Podél vodního toku můžeme spatřit zavalitého hlodavce, dlouhého až 1 m, přizpůsobeného k životu ve vodě – **bobra evropského**. Mezi prsty zadních končetin má plovací blány, při koření ocasu mazové žlázy. Silně dorsoventrálně zploštěný

vodních toků a přírodního prostředí. Jedině tak udržíme život v přírodě a odměnou nám bude příjemná relaxace.

Místní rybářská skupina kromě hospodaření na Veličce provádí výkon rybářského práva i na vodní ploše rybníku Rovinka. V této lokalitě pořádá tradiční rybářské závody s pasováním mladých rybářů do cechu rybářského. Tyto akce jsou vždy spojeny s přípravou občerstvení pro návštěvníky. V péči mají i chovný rybník v Louce.

ocas mu slouží jako kormidlo. Je dovedný ve stavbě zimních doupat a hrázek stavějících vodu.

Z výše uvedeného vyplývá, že ve Veličce a podél jejího toku se vyskytuje poměrně hodně druhů ryb a jiných živočichů. Všechny nebyly zdaleka uvedeny. Pro udržení jejich života je nutné udržet čistotu

Členové rybářské skupiny se kromě aktivit vyplývajících z členství účastní i akce *Ukličme Velkou*, která probíhá v rámci celorepublikové iniciativy *Ukličme Česko*.

O tom všem možná příště.

Petrův zdar!

Jan Janoška
foto: Hana Sekerková

Vádí Velička

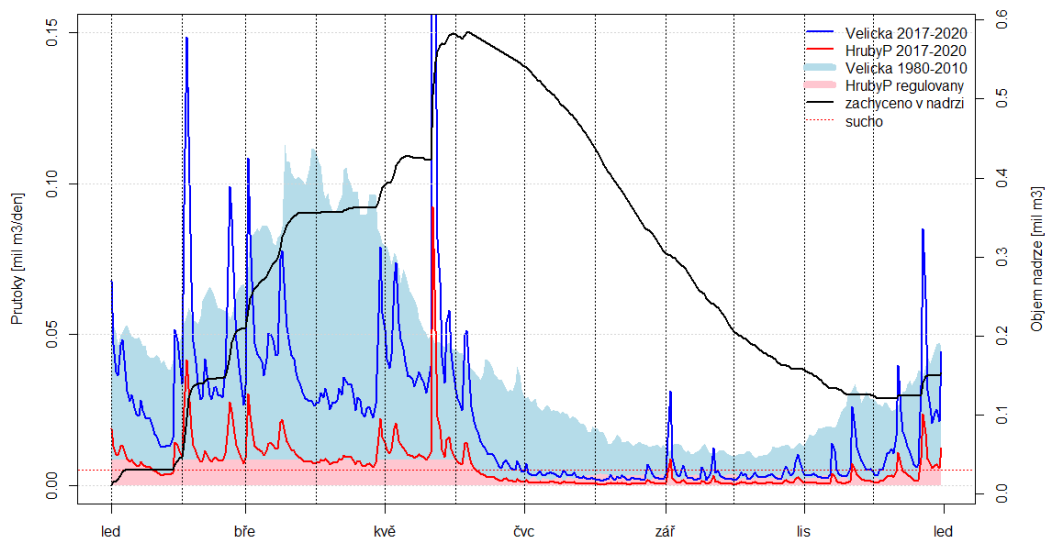
Vádí jsou vyschlá koryta řek vzniklá erozí občasného vodního toku v aridních oblastech pouští a polopouští. Vádí zůstávají po většinu doby suchá, voda jimi protéká nárazově jen po deštích či ve vlhčím období roku (Wikipedie). Letos se řeka Velička 2x dostala do hlavního vysílacího času ČT. Poprvé, když se svým 5% průtokem demonstrovala stupeň hydrologického sucha u nás. Velička není typickou řekou. Geologická stavba nepodporuje vytvoření stabilní zásoby spodní vody. Průtok je závislý na vodě povrchové. Po většinu roku v řece moc vody není, ale několikrát za rok při tání nebo déletrvajícím dešti na dostatečně nasycené půdě dochází ke krátkodobým silným a rychlým vzedmutím hladiny. Na tak nízkém stavu by snad nic mimořádného nebylo, kdyby se nejednalo o duben, měsíc s nejvyšším průtokem a kdyby Velička neživořila na hranici sucha již 11 měsíců. Minulý rok byl přitom srážkově nejbohatší za posledních 6 let. Sněhu k odtávání moc nebylo, ale ono není, co by odtávalo ani jindy a většina podzimních a zimních srážek, které nebyly nijak slabé, se dostala do země.

Navzdory tomu voda není. Řeka přišla během posledních let o většinu březnové a dubnové vody z pomalého tání sněhu a ubývající hladina spodní vody stačí zajistit základní tok jen na hranici sucha. Tento vývoj dávaly tušit již minulé roky, kdy byly roční průtoky mezi 50–80 %. Letos to je 20 %. Spodní voda se doplňuje v mimo-vegetačním období. Zlepšení může nastat nejdříve koncem roku. Pokud podzim proší. Velmi pravděpodobně bude letos

Velička bez vody více jak několik dní v roce. Pohled do suchého vádí snad bude interpretován jako fakt a ne jako teorie od realitě odtržených vědců.

Podruhé se Velička dostala do centra dění v souvislosti s výstavbou přehrad, které vláda vidí jako zbraň pro blíže nespecifikovaný boj proti suchu. Téma přehrad se periodicky vynořuje. Před 15 lety nás měly zachraňovat naopak před nadbytkem vody. O jedné s plochou 58 ha a objemem 13 milionů m³ se potenciálně uvažuje na Hrubém potoce ve Filipovském údolí.

Podle ČHMU za poslední 4 roky proteklo potokem ročně asi 2,4 milionů m³ vody. Měřič na potoce u obecního úřadu říká 2,1. Napouštění by trvalo 6 let. Kdyby se nic nepustilo ven. Asi si nikdo nepředstavuje, že boj se suchem může fungovat tak, že řekám ukradneme vodu. Základní tok a náhrada výpadku dvojnásobně bohaté zdrojnice Veličky, Jamného potoka, se vypustit musí. Nesmíme zapomenout na výpar. Z hladiny se v létě vypaří 3 mm/den. Ztratíme 8 % vody. Ta spadne jinde, malý vodní cyklus už příliš nefunguje. Když vše spočítáme, dojdeme k výsledku, že v přehradě něco nachytáme jen v letech, kdy napadne větší množství sněhu nebo bude významně dlouhodobě pršet. Mimo tyto netypické roky bude nádrž vysychat. Při stávajícím počasí přehrada do května nachytá nepodstatné množství vody a tu do konce roku ztratí. S perspektivou, že sucho spíše přitvrdí, vyteče z přehrad více vody, než do ní přiteče. Jejím jediným přínosem bude, že udrží minimální průtok ve Veličce. To je určitě dobře, ale na to stačí dílo skromnějších roz-

měří bližší přírodě. Těžko uvěřit, že by vodohospodáři nedokázali vodní poměry spočítat. Zřejmě se bez velkého rozmyslu vytáhl několik desítek let starý projekt, který vznikl za úplně jiných podmínek.

Je to tak, že do přehrad na tocích, kde není voda, nic nenateče. Bude-li sucho, bude sucho i v nich. I tam, kde ještě něco teče, jsou doplňkovým, ale spíše posledním zou-

falým krokem, jak něco z odtékající vody zachránit. Než se takto dočkat ještě většího sucha, přece jen snad bude lepší soustředit úsilí spíše na zachytávání vody přímo v půdě, kde jí před 60 lety bylo dost. Největšími děrami, kudy odtéká, jsou meliorace, regulované toky, průmyslové zemědělství a nevhodná skladba lesů. Ztracená kapacita je asi 3 miliardy m³.

Tomáš Janoška

Připojíme se

Móda „anglických trávníků“ přetrvává v celé Evropě již několik desetiletí. Podlehlí jí i obyvatelé našich měst a obcí. Projíždíme-li jejich ulicemi, našemu oku lahodí pečlivě udržované předzahrádky, veřejná zeleň a travnaté plochy. Dlouhodobá sucha však ukazují, že právě tento způsob takové péče není tím nejlepším řešením, neboť mají pro naši přírodu a životní prostředí řadu negativních dopadů. Stále častěji docházíme k závěru, že zvláště pěstěné travnaté plochy

mají vlastně smysl (pomineme-li estetický vzhled) jen tam, kde po nich chodíme, hrajeme hry, sportujeme, relaxujeme...

Ukazuje se, že příliš časté sekání trávy na co nejnížší délku má negativní vliv na živé organismy (včetně lidí), a tím i na životní prostředí.

HMYZ – ztrácí možnost úkrytu, potravy, nedostatkem kvetoucích lučních rostlin hynou opylovači, což má zvláště negativní vliv na život všech tvorů.

PŮDA – dříve vysychá, ztrácí schopnost vázat vodu v krajině, a tím se zhoršuje mimo jiné i deficit spodních vod.

POVODNĚ – krátce vysekaná tráva na svazích způsobuje za silných dešťů odtok vody, která může způsobit povodeň, splavování a sesuv půdy, a tím ničení zemědělských i obytných ploch.

PRAŠNOST – nízká tráva není schopna zadržovat prach, neboť je horkem často „vypálená“ a umožňuje za větrného počasí větší rozptyl prachových částic, a tak přispívá k znečišťování ovzduší.

ZTRÁTA DRUHOVÉ ROZMANITOSTI – častým sečením mizí divoce rostoucí rostliny (důležité hlavně pro opylovače), nemají čas vykvést a vysemenit se,

často jsou likvidovány i chemickým ošetřováním, což je další negativní dopad na životní prostředí

OCHUZENÍ PŮDY O ŽIVINY – z posekaných ploch je odstraněn veškerý biologický materiál, je likvidován humus, půdní organismy, které se podílí na jejím zkvalitnění tak vymírají, nedostatek živin je pak nahrazován chemickou cestou.

Uvedená fakta jsou pádnými argumenty k tomu, abychom se i v naší obci připojili k celostátně propagované akci, která se týká přechodu od častého a drastického vysekávání travnatých ploch a jeho negativních dopadů k šetrnějším způsobům udržování travnatých ploch, a tím i k přírodnějšímu vzhledu zeleně v naší obci.

*Martin Večeřa
technický pracovník obce*

Pěstování rajčat II

V březnu jsme vyseli semínka rajčat, vypěstovali jsme krásné zdravé sazenice a po ledových mužích jsme je vysadili na záhonky. Abychom se dočkali bohaté úrody, je potřeba se o rostliny starat. Hodně záleží na tom, jaká rajčata jsme si vybrali, zda determinantní, čili keříčková, nebo indeterminantní a tedy tyčková. Odrůdy keříčkové mají omezený růst, rostliny po vytvoření květenství většinou růst ukončí a pokračují na dalších výhonech. Není tedy potřeba nic vyštipovat a většinou se rostliny obejdou bez opory a uvazování. Keříčková rajčata bývají velmi úrodná, ale mají jednu nevýhodu. Válejí se po zemi a jsou tedy mnohem náchylnější k chorobám. Je možné je elegantně pěstovat v květináčích a chorobám se tak vyhnout.

Rajčata tyčková rostou neomezeně, za vytvořeným květenstvím pokračují vesele dál a záleží pouze na vašem rozhodnutí, na kolik výhonů je budete vést. Já všechna svoje rajčata pěstuji na výhony dva. Rostliny nejsou tak vysoké, lépe se uzavují a tolik je neohrožuje větrné počasí. Taková cherry rajčata tento způsob pěstování zvládají v naprosté pohodě a úroda je skvělá. Bez problémů zvládnou vyživit na každém výhonu šest i více plodenství. Všechny ostatní zalísky je nutné odstranit.

Pro veškeré rostlinstvo je důležitý dostatek vláhy a to je hlavně v poslední době docela problém. Je obrovské sucho, neprší a s vodou je potřeba šetřit. Velmi pomůže rostliny namulčovat posečenou trávou a to klidně opakovaně při každém sečení. Tráva zabrání úniku vláhy z půdy, omezí růst plevelů a při zalévání poskytne taky potřebné živiny. Čím vyšší vrstva, tím lépe. Rajčata je vhodné zalévat méně často, ale o to vydatněji, potřebujeme, aby kořeny šly do hloubky za vodou a netrpěly tak suchem. Pokud vodu jen tak cmrndáme po troškách, kořeny se rozrůstají pouze těsně pod povrchem a jsou tak mnohem více ohroženy suchem a u aktivních pěstitelů taky motykou.

Naše úroda je velmi závislá na tom, zda rostlinám dodáme dostatek živin. Zpočátku rajčata potřebují hodně dusíku, aby vytvořila spoustu zelené hmoty, to jest silné stonky a bohatý listový aparát. Pro tento účel je

ideální kopřivová jácha nebo třeba vykvašené slepičince. Jakmile se vytvoří první plody, musíme omezit dusík a přidat draslík, který podporuje tvorbu plodů. Dobře vyvinuté rostliny s plody je vhodné hnojit přípravky, kte-

ré obsahují fosfor P, draslík K a dusík N ve stejném poměru, kupříkladu 20:20:20.

Docela často vidím v zahradách rostliny rajčat bez listů a je mi jich líto. Rostlina ke své existenci listový aparát nezbytně nutně potřebuje, a pokud my toužíme po slušné úrodě, měli bychom být s ulamováním listů velmi opatrní. Pokud rajče zbavíme starých spodních listů, které se dotýkají půdy, pak je to v pořádku. Je však důležité, ponechat alespoň dva listy pod prvním květen-

stvím, ty dodávají výživu kořenům. Aby plody dosáhly předepsané velikosti, jsou potřebné listy nad vijanem, bývají většinou tři, bez nich rajčátka potřebnou velikost nedosáhnou. Listy slouží rovněž k dýchání a ochlazování rostliny. Takže opatrně!

Přeji všem nadšencům krásná zdravá rajčata a bohatou úrodu.

RNDr. Jana Podloucká

Více informací najdete na www.tetajana.cz

Orchideje mezi námi

Proč jen orchideje tolik přitahují lidskou pozornost, když je všude kolem nás mnoho jiných krásných květů? Možná je to trochu díky velkokvětým tropickým orchidejím, že se samo slovo orchidej stalo jakýmsi symbolem krásy, jedinečnosti a vzácnosti. I člověku neznalému přírody při zaznění tohoto slova vytane na mysl neurčitá tajemně krásná rostlina podivuhodné ceny. Domnívám se, že právě význam názvu orchidej jako vzácné a nádherné květiny je pro většinu lidí mnohem přirozenější než význam botanický. Proto také jsou za orchideje mnohdy označovány jakékoliv rostliny těchto aristokratických rysů, tedy nejen ty, které patří mezi druhy rostlinné čeledi vstavačovitých neboli orchidejovitých. Mezi orchidejemi v botanickém smyslu naopak najdeme vedle druhů ozdobných také rostliny drobnokvěté, nenápadné až téměř neviditelné, které by člověk na první pohled za orchideje vůbec nepovažoval. I takovéto rostliny si ovšem uchovávají tajemnost a půvab svých velkokvětých sester, i když jejich noblesa vynikne až při velmi blízkém pohledu a ocení ji jen nadšení pozorovatelé.

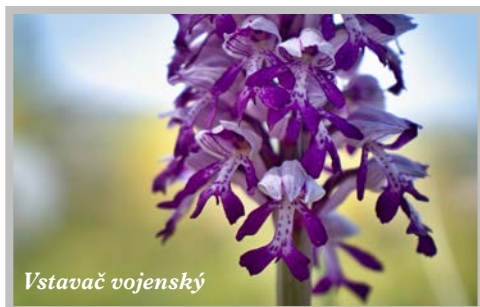
V Bílých Karpatech se můžeme na rozdíl od většiny území České republiky setkávat s orchidejemi denně a tady ve Velké máme navíc tu výsadu žít na okraji jedné z nejceněnějších orchidejových lokalit u nás. Přespolní ji znají jako národní přírodní rezervaci Zahrady pod Hájem, my domácí pak také jako Podhájí, Zahrady, nebo někteří možná jako Rúbanice. Kromě jiných důvodů je bohatství orchidejí v našem okolí způsobeno prostě tím, že jihovýchodní Morava má leccos společného s krajinami

na jih a východ od nás, kde má mnoho druhů evropských orchidejí hlavní oblast svého výskytu. Ne náhodou a nikoliv nepatříčně jsou Bílé Karpaty některými přírodovědci s nadsázkou označovány za severozápadní výběžek Balkánského poloostrova. Přitom to neplatí jenom pro přírodu, ale například také pro tradiční kulturu, která je často okolní krajinou a přírodou spoluutvářena (a naopak).

Nejnápadnějšími lučními orchidejemi v okolí Velké jsou různé druhy vstavačů. Právě vstavače daly jméno celé botanické rodině vstavačovitě, to jest orchidejím. Tak často skloňované slovo orchidej je odvozeno od vědeckého jména pro rod vstavač – *Orchis*. Toto slovo pochází z řečtiny a znamená varle. Důvodem je tvar podzemních hlíz vstavačů, které se podobají mužským varlatům. Kvůli pověře, že některé části rostlin podporují funkci těch orgánů, jimž se podobají, byly v minulosti vstavače vykopávány a jejich hlízy užívány pro povzbuzení mužné síly. Zejména se to týká vstavače mužského, jemuž tato pověra dala i jméno, ale bohužel vzala život mnoha rostlinám jeho druhu, a to aniž by napomohla k rozmnožení druhu lidského... **Vstavač mužský** najdeme v květnu místy i na Podhájí, je ale náročnější na vlhkost, proto se drží až na hořejších loukách blíže lesu. Kvůli drobným fialovohnědým tečičkám, jimiž jsou poznamenány dolní části jeho listů a spodek lodyhy, jsou naše rostliny označovány jako *vstavač mužský znamenáný*. *Vstavač mužský pravý*, který má listy čistě zelené, bez teček, roste v západní Evropě a do České republiky zasahuje jen v nejzápadnějších Čechách.

Na vysychavějších loukách v dolejších částech svahů Háje i přímo v humnech a sadech na okraji obce je v polovině května nepřehlédnutelnou orchidejí **vstavač vojenský**. Jmenuje se podle kvítků, které připomínají malé vojáky s přilbicemi. Pozornému oku neujde, že se jedná o vojáky starosvětské, kdy ještě v armádách nebojovaly ženy. Třebaže je na Velicku poměrně častý, patří u nás mezi silně ohrožené rostliny a kromě jihovýchodní a jižní Moravy

roste už jen ostrůvkovitě ve východních a středních Čechách. Velice vzácně je možné spatřit také podobný **vstavač nachový**, který je obvykle statnější a liší se rozložením barev v květech. Zatímco *vstavač vojenský* má horní části květů (přilbice) světle růžové a dolní části květů (těla vojáků) dosti sytě růžové až fialové, *vstavač nachový* to má naopak – přilbice má temně nachové (odtud i jeho jméno) až černofialové a dolní části květů naopak bledounce růžové, s fialovými tečkami. Na Hornácku se mu příliš nedaří, neboť neoblubuje naše jílovité, vodou nasáklé blátivé půdy. U Velké jsou k nalezení pouze ojedinělé samostatné rostliny nebo nepočetné skupinky. Mnohem častější je v suchých a teplých pahorkatinách na jih od Brna.

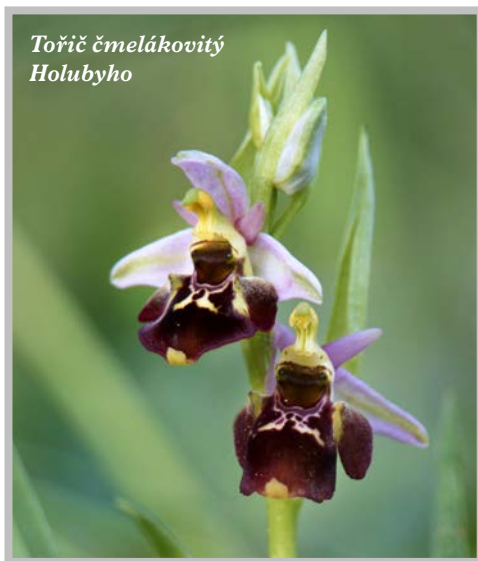
Od začátku června do začátku července pak na suchých loukách v Zahradách vykvétá **vstavač osmahlý**, který je jakousi miniaturou *vstavače nachového*. Jméno má

od temně fialových („osmahlých“) poupat a přilbic květů. Z našich vstavačů je zřejmě nejdrobnější a z toho důvodu lehce přehlédnutelný, krásou květů si ale se svými hřmotnějšími sourozenci vůbec nezádá. V celorepublikovém pohledu je vzácnější a ohroženější než předchozí druhy, ale u Velké jej vnímavý pozorovatel může najít skoro tak často jako *vstavač vojenský*. Teprve nedávno vědci zjistili, že k jeho hlavním opylovačům patří skupina much zvaných kuklice. Opylovači jsou přitom samečci, kterým květy *vstavače osmahlého* „voní“ podobně jako samičky těchto much.

Dalšími vstavači, které rostou i u Velké, ale jsou v červnu již dávno odkvetlé, jsou krémově zbarvený a po bezovém květu vonící **vstavač bledý** a červenofialově kvetoucí **vstavač kukačka**. První jmenovaný je vůbec nejčasněji kvetoucí orchidejí v České republice – kvete v dubnu až začátku května, ponejvíce v remízích, křovinách a polostinných částech luk výše pod Hájem a v lesích samotného Háje. *Vstavač kukačka* květa na přelomu dubna a května. Na Podhájí je velice vzácný a v posledních suchých jarech dorůstá často výšky jen okolo 10 cm, takže se ho podaří najít pouze výjimečně.

Ikonicou rostlinou Zahrad pod Hájem i celých Bílých Karpat je zdálky nenápadná, ale zblízka skvostná orchidej **tořič čmelákovitý Holubyho**. Kvete od poloviny května do začátku června. Jinde než v Bílých Karpatech u nás neroste a právě v Zahradách má zřejmě nejpočetnější výskyt. Pro slovenskou část Bílých Karpat ji objevil evangelický farář Jozef Ludovít Holuby, jehož jméno nese i turistická chata na Javorině. A když maďarský botanik Andrasovszky tuto zvláštní orchidej moravsko-slovenského pomezí v roce 1917 popi-

soval, pojmenoval ji po jeho objeviteli. Dnes je *tořič Holubyho* vědci řazen jako poddruh k *tořiči čmelákovitému*, proto to komplikované jméno – *tořič čmelákovitý Holubyho*. Ve Velké je ale odjakživa známý jako „včeličky“, protože jeho květ, velký asi jako polštářek malíčku, připomíná tělo včely nebo čmeláka. Není to náhoda, nýbrž výsledek specializace na velmi konkrétní opylovače – samečky samotářských včel rodu stepnice. Ti na květy tořiče dosedávají v domnění, že jsou to samičky jejich druhu, a chtějí se s nimi pářit. Než zjistí svůj omyl, přilepí se jim na hlavu pylová zrna tořiče, a když zkoušejí štěstí u další falešné samičky, zprostředkují opylení těchto převzácných rostlin. Předpokládá se, že bělokarpatský *tořič Holubyho* vznikl hybridního původu je velká proměnlivost v kresbě a tvaru hlavní části květu a zbarvení okrajových okvětních lístků, které mohou být nazelenalé, čistě bílé nebo bledě až sytě růžové. Vlastně je téměř nemožné najít dvě rostliny, které by měly úplně stejné květy.

Mnohem stálejší vzhled květů má podobný **tořič včelonosný**, který vykvétá až v prvním či druhém červeném týdnu. Oproti předchozímu druhu má okrajové okvětní lístky delší než prostřední okvětní lístek připomínající včelu. Jeho květy zřejmě také lákají samotářské včely, ale k tomu, aby u něj došlo k opylení a tvorbě tobolek se semeny, ve skutečnosti žádné opylovače nepotřebuje. Je totiž samosprašný, tj. k přenosu pylu z prašníku na bliznu většinou dochází za slunného počasí samovolně uvnitř jednoho a téhož květu. Výhodou takovéto nezávislosti na opylovačích je schopnost bezproblémového rozmnožování na nově osídlených lokalitách – i když se na nich nevyskytují vhodné opylovači. Tím se naprosto odlišuje od *tořiče čmelákovitého Holubyho*. Spolu s oteplováním a vysoušením klimatu je to zřejmě podstatná příčina toho, že se *tořič včelonosný* v posledních desetiletích pomalu šíří, a třebaže stále patří k nejvzácnějším druhům naší květeny, vyskytuje se dnes kromě jihovýchodní Moravy také na střední Moravě a ojediněle i v Čechách.

Kdysi nejhojnější luční orchidej, která za uplynulé století na většině území naší republiky výrazně ustoupila, ale v Bílých Karpatech i na Podhájí je místy stále poměrně běžná, je **pětiprstka žežulník**. Od vstavačů ji poznáme podle štíhlých svíčkoovitých květenství z bledě až sytě růžově zbarvených květů a úzkých přízemních listů. Na Velicku rostou dokonce oba sezónní typy tohoto druhu – časný, který začíná vykvétat od poloviny května, i pozdní, kvetoucí o měsíc později. Navíc v Zahradách roste kromě *pětiprstky žežulníku* i velice podobná **pětiprstka hustokvětá**, kvetou-

cí spolu s pozdním typem žežulníku, tedy od poloviny června. S rozlišením obou druhů mají problémy i znalci orchidejí, jednoduchým a poměrně spolehlivým vodítkem pro jejich odlišení ale může být jejich vůně. Pětiprstka žežulník voní velmi slabě a poněkud „chemicky“, trochu jako prádlo při žehlení. Její hustokvětá sestra voní výrazněji a příjemně až opojně parfémově. Také má přeci jen o něco hustší květenství a květy obvykle s nádechem do červena. *Pětiprstka hustokvětá* byla u nás velmi vzácná i v minulosti, vázaná jen na ostrůvky české a moravské krajiny s výskytem vápnitých mokřin nebo vysychavých jílovitých půd. Právě bělokarpatská pěnovcová prameniště či slínovice, jaké najdeme i na Podhájí, jí velmi vyhovují a Bílé Karpaty proto vždy byly její hlavní baštou u nás.

Hlavinka horská

Rudohlávek jehlancovitý

Trochu nečekaně v Zahradách na přelomu května a června najdeme i orchidej vázanou obvykle na vyšší horské polohy. Je to **hlavinka horská**, rozšířená ve vyšších Karpatech, Alpách, Pyrenejích a pohořích Balkánu, v České republice v Bílých Karpatech, Javornících, Vsetínských vrších a některých částech Beskyd, velmi vzácně ještě v Hrubém Jeseníku a Orlických horách. Svým výskytem poukazuje na zachovalé starodávné louky, které nebyly nikdy rozorány nebo intenzivně hnojeny. Podobně jako *vstavač mužský* ji proto na Podhájí můžeme spatřit až na horních loučkách pod lesem, i když v posledních suchých letech květá velmi poskrovnu. V horštějším prostředí ji můžeme spatřit nejbliže na louce pod vrcholovou hraniční cestou na temeni Javoriny.

Sušší a teplejší klima naopak vyloženě svědčí **rudohlávku jehlancovitému**, vápnomilné jihoevropské orchideji, které za poslední desetiletí na jejích bělokarpatských lokalitách zvolna přibývá. Během června je asi nejnápadnější orchidejí zdobící naše louky. V České republice dosahu-

je severní hranice svého rozšíření a kromě bohatých výskytů v Bílých Karpatech se vzácně vyskytuje už jen v jejich blízkém okolí a v ostrůvku lokalit v Českém krasu.

Na loukách a v sadech na Podhájí od května do června květá také éterická bělokvětá orchidej **vemeník dvoulistý**, s čistě bílými až poněkud nazelenalými květy.

Vemeník dvoulistý

Kromě květnatých luk roste dosti často také v různých typech listnatých lesů, což je zřejmě důvodem, proč dosud roztroušeně roste po většině území České republiky a je také řazen do nižší kategorie ohrožení než předchozí druhy. Lesní stanoviště totiž nebyla tak zasažena intenzifikací zemědělského hospodaření ve druhé polovině 20. století a orchideje na ně vázané nebyly tolik zdecimovány jako luční druhy vlivem plošného hnojení a rozorávání luk. Zdejší výskyt *vemeníku dvoulistého* na loukách proto poukazuje na jakousi „lesnost“ – přírodní hodnotu a zachovalost našich luk. Kromě něj v Zahradách nalezneme také jeho mírně vzácnější dvojče, **vemeník zelenavý**. Liší se pouze v drobných detailech a navíc se v Bílých Karpatech oba druhy nezřídka i kříží, mají podobné rozšíření i vazbu na přírodní stanoviště.

Nejvýraznějším příkladem orchideje, která je díky vazbě na lesy a křoviny stále docela hojná po většině našeho území, je **okrotice bílá**. Na Podháji je spíše vzácná, protože tam převažují louky a nevelké liniové remízy. Nejsnáze je ve Velké ke spatření ve druhé půli května na svahu nad železničním nádražím, kde se jí daří v podrostu lískového křoví. V některých letech vykvétá dokonce na okraji kolejiště za nejzadnější kolejí.

I místy běžná okrotice bílá patří stejně jako všechny ostatní jmenované orchideje ke druhům chráněným zákonem, které není dovoleno trhat, sbírat, vykopávat ani nijak jinak poškozovat. Výjimkou je běžné hospodaření na loukách a lučních sadech, totiž kosení. To se ale často v chráněné krajinné oblasti orchidejím uzpůsobuje. Mimo jiné i kvůli orchidejím kosí zemědělci po domlu-

vě s ochránci přírody většinu luk v Zahradách nejdříve v červenci, kdy už jsou luční orchideje obvykle odkvetlé, se zralými semeny a nadzemními částmi zasychajícími, zatahující do podzemních hlíz. Také vy, kdo máte v humně či sadu některý z těchto skvostů naší květeny a vědomě či nevědomě jej při časnější seči pokosíte, nemusíte mít obavy ze stíhání zákonem. Pokud ale orchideje obsečete nebo místo s jejich výskytem ponecháte až na pozdější seč, můžete se těšit, že se vám tam vysemení a v dalších letech zalahodí vašemu oku znovu a ještě v hojnějším počtu.

Karel Fajmon

Foto: Hana Sekerková, Karel Fajmon

100 let obecní kroniky ve Velké nad Veličkou

V letošním roce je to právě 100 let od doby, kdy byl prvním obecním kronikářem městečka Velké ustanoven učitel Jan Pavliška. Mimoto je tomu rovněž 100 let, kdy naše obec přestala používat název Velká u Strážnice a nese název Velká nad Veličkou.

Kronika obce Velká byla psána téměř kontinuálně od roku 1920 do roku 1992. V tomto období chybí pouze záznamy z let 1973 a 1974. V letech 1993 až 2005 kronika vedena nebyla a nová kronikářka byla určena v roce 2006. Chybějící záznamy nejsou způsobeny liknavostí kronikáře, ale jeho absencí po smrti předchozího kronikáře.

Zákon o pamětních knihách obecních byl přijat v roce 1920 a ukládal každé obci povinnost vést pamětní knihu. Zákon byl následně doplněn vládním nařízením z roku 1932, které podrobně upravovalo činnost kronikáře (letopisce) a zavádělo pro každou obec letopiseckou komisi. Oba právní předpisy byly nahrazeny až v roce 2006 zákonem o kronikách obcí. Zákon o kronikách obcí vymezuje pouze povinnost obce vést

obecní kroniku, do které provádí zápis minimálně jednou ročně, stanovuje možnost vést kroniku v písemné či elektronické podobě a upravuje nahlížení do kroniky obce. Je to velmi stručný předpis, který nedává kronikářům téměř žádný návod, jak kroniku zpracovávat.

Kronika obce v současné době čítá 6 svazků a při práci na její dosavadní podobě se vystříдалo 7 kronikářů. Od roku 1920 až do roku 2018 byla vedena v ručně psané podobě. Ke kronikám z let 1920–1992 nebyla dohledána žádná přílohová část. Od roku 2006 je již kronika vedena včetně přílohové části.

První dva svazky kroniky (roky 1920–1955 a 1956–1982) jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Hodoníně. Další čtyři svazky (1983–1988, 1989–1992, 2006–2012 a 2013–2018) jsou uloženy na obecním úřadě ve Velké a následně budou rovněž předány v rámci skartačního řízení do archivu. Od roku 2019 je kronika vedena v podobě elektronické s následným vytištěním a svázáním po jednotlivých letech.

Text kronik po roce 1948 až do roku 1988 je již silně ovlivněn politickou situací v zemi. Všichni kronikáři si však i v těchto letech zachovali názorovou neutralitu a bez ohledu na obsahovou náplň kroniky není z textu kroniky patrná žádná přehnaná politická angažovanost. Od roku 1956, kdy byl sestaven přípravný výbor, je velká pozornost věnována Hornáckým slavnostem a folkloru jako takovému. Minimální pozornost je naopak věnována sportu v jakémkoliv jeho podobě. Jedinou výjimku představuje Slovácká, posléze Hornácká pětadvacítka.

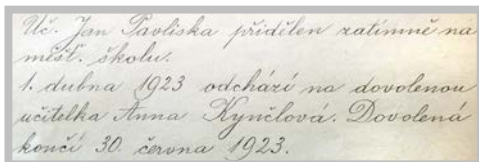

Od roku 1957 nalezneme u zápisů jednotlivých let schvalovací doložku představitelů obce. Je však patrné, že minimálně v letech 1957–1959 byla do kroniky doplněna až dodatečně, protože je u ní jako kronikář podepsán Karel Sup, ale text kroniky psal Vladimír Klusák.

Kronikáři obce

Jan Pavliska (1884–1931)

Kroniku městečka Velké vedl od roku 1920 do roku 1930. Jan Pavliska se ve své kronice snažil zachytit události již dávno minulé. Jak uvádí jeho nástupce Jan Bureš

Rukopis J. Pavlisky

„k zapisování událostí přítomných nedospěl, poněvadž nevyčerpal dosud bohatou minulost Velké, která pro okolí a sousední Slovensko měla a má veliký význam.“ Jan Pavliska čerpal zdroje informací pro svou práci především z kroniky školní, z knih pojednávajících o Velké a jejím okolí, ale rovněž z vypravování osob starších a svých vlastních zkušeností. V jeho části kroniky najdeme informace o historii Velké od 15. století až po počátek století devatenáctého.

Jan Pavliska pocházel z Čeladné a na zdejší pětitřídní obecnou školu byl přidělen po ukončení vysokoškolských studií jako zatímní podučitel v roce 1904, následně byl jmenován definitivním učitelem. V lednu v roce 1915 nastoupil vojenskou službu v rakouské armádě a účastnil se bojů na ruské frontě, kde byl v roce 1916 zajat a do Velké se vrátil v roce 1920 jako ruský legionář. V roce 1921 byla ve Velké zřízena měšťanská škola, na níž jako učitel působil až do své smrti v roce 1931. Po celou dobu svého pobytu ve Velké se aktivně účastnil kulturního života, pracoval v ochotnickém

divadle, hrál na housle, byl jednatelem dobrovolných hasičů, činovníkem v Sokole a Jednotě čs. obce legionářské. Pracoval také v Hornáckém muzeu. Zemřel předčasně ve 47 letech na tuberkulózu.

Jan Bureš (1890–1948)

Kronikářem byl sice ustanoven až v roce 1931, ale v rámci kroniky zpracoval materií i z let předchozích až do roku 1940. Svůj zápis začíná tematickým popisem událostí za I. světové války a let následujících bezprostředně po válce. První část jeho tvorby je poměrně zkratkovitá, kdy u některých let nalezneme pouze jednoduché zápisy na pár řádků. Podrobnější záznamy nalezneme až od roku 1932. Jeho práce má již chronologický charakter.

Jan Bureš se narodil v roce 1890 v Hlásnici, okres Polička. Od roku 1910 působil jako učitel v Rohatci, následně pak také na Nové Lhotě a v Hrubé Vrbce. V roce 1915 narukoval do armády a účastnil se bojů na ruské frontě, kde byl rovněž v roce 1916 zajat a do vlasti se vrátil stejně jako Jan Pavliška v roce 1920. Ve Velké působil nejdříve na měšťanské škole a následně jako řídící učitel na obecné škole. Po roce 1945 byl jmenován ředitelem národní školy ve Velké. Byl rovněž velmi společensky a kulturně činným. Byl dlouholetým předsedou Jednoty čs. obce legionářské, jednatelem Sokola, vedoucím sokolského kina, správcem Hornáckého muzea a obecním knihovníkem. Jeho smrt byla náhlá, v roce 1948 zemřel po operaci prostaty.

Vladimír Klusák st. (1888–1961)

Vedením kroniky Velké nad Veličkou byl pověřen od roku 1941. Jeho práce začíná

podrobným popisem doby okupace ve Velké za II. světové války. Chronologicky je pak kronika opět vedena od roku 1945. Kroniku Vladimír Klusák vedl do roku 1959, i když oficiálním kronikářem byl až do své smrti v roce 1961. Zdravotní stav mu však v posledních dvou letech nedovoloval kroniku vést. Text kroniky za roky 1960 a 1961 tak dodatečně dopsal další kronikář Karel Sup.

Vladimír Klusák se narodil v Josefově u Hodonína jako syn správce školy Karla Klusáka, který se pak v roce 1891 stal nadučitelem ve dvojtřídní škole ve Velké. Vladimír Klusák se po vzoru svého otce rovněž vydal na dráhu učitele a svou první praxi získal jako zatímní učitel v Javorníku. Na obecné škole ve Velké natrvalo zůstal až po svém návratu z I. světové války, kde na rozdíl od svých předchůdců bojoval na francouzské frontě. Z války se jako důstojník vrátil v prosinci 1918 a od ledna 1919 nastoupil jako učitel na obecné škole ve Velké. Zde působí s drobnými přestávkami jako učitel a od roku 1948 také jako ředitel až do roku 1950, kdy odchází do výslužby. Byl rovněž velmi kulturně a společensky aktivní. V letech 1919–1942 působil jako obecní tajemník městečka Velká, byl starostou Sokola, jednatelem hasičského sboru, správcem Hornáckého muzea a také obecním knihovníkem.

Prof. Karel Sup (1897–1973)

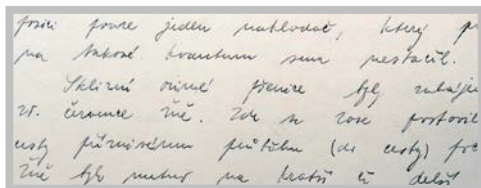
Akademický malíř prof. Karel Sup se stal kronikářem v roce 1961. První zápis do kroniky je však již za rok 1960. Kroniku vedl až do své smrti v roce 1973. Poslední zápis psaný jeho rukou je za rok 1971. Rok 1972 podle jeho poznámek zapsala jeho žena Julie Supová.

Jeho kronikářská práce je velmi důsledná a život ve Velké popisuje velmi podrobně. Jeho zápisy nejsou psány pouze v popisné rovině, ale projevuje se v nich výrazný subjektivní pohled autora a bez ohledu na dobu, kdy je kronika psána, značně kritický, ale důsledně apolitický, pohled na život ve Velké. Jím psaná část kroniky je rozhodně nejčtivější a svou přirozeností a lidskostí mnohdy vykouzlí i úsměv na tváři čtenáře, když její text dokáže mistrně odhalit některé charakteristické prvky v chování, které můžeme pozorovat ve Velké dodnes. Například již v roce 1964 Karel Sup v komentáři Hornáckých slavností uvádí „*Pro budoucnost bude zcela jistě poučné, seznámí-li nás kronika s těžkostmi výboru slavností při jejich realizování. Bylo mnoho starostí i mrzutostí. Účinkující se scházeli ke zkouškám liknavě, někteří účinkující se ke zkouškám nedostavili vůbec, takže mnohá čísla vedoucí programu Dušan Holý a Zdenka Jelínková byli nuceni improvizovat...*“. V roce 1965 pak píše „*Plesy a taneční zábavy většinou přeplněny nejsou, pouze v některých případech nestačí kapacita sálu (Silvestr). Na závalu při těchto zábavách je to, že zde není zavedena obsluha Jednoty, což je nepochopitelné a má jistě vliv na návštěvnost. Stalo se mi, že jsem byl na takovém podniku přiveden z míry. Měl jsem tam několik známých a chtěl jsem je pohostit. Překvapilo mě však, že jsem se byl nucen sám obsloužit, popadnout láhev s vínem do jedné, pět skleniček do druhé ruky a nést to přes celý sál na jeviště, určené pro návštěvy. Kromě toho jsem byl nucen zaplatit zálohu za láhev i skleničky. Když pak hosté odešli, bylo třeba skleničky i láhev vrátit zpět, nechcete-li ztratit zálohu. V duchu jsem zuřil a měl jsem pokaženou náladu celý večer.*“

Akademický malíř Karel Sup se narodil ve Velké nad Veličkou. Umělecké nadání, které zdědil z rodiny Mandelů, odkud pocházela jeho maminka, se u něj projevovalo již od školních let. Malbu studoval nejen na Akademii výtvarných umění v Praze, ale také na kurzech ve Vídni a Berlíně. Působil jako středoškolský profesor v Třebíči, Jihlavě, Olomouci, ale také ve slovenském Lučenci. Stál za vybudováním výstavního pavilonu na Strážné hůrce i u vzniku Hornáckých slavností. Ve své tvorbě se věnoval zejména krajinomalbě a figurální tvorbě s výraznými folklorními motivy. Je označován jako malíř „Slováckého Výmaru“.

Mgr. Dagmar Severová (1928–2005)

Dagmar Severová se narodila ve Velké nad Veličkou. Funkci kronikářky vykonávala od počátku roku 1976. První zápis její rukou mapuje rok 1975. V roli kronikářky Velké navázala na činnost svého otce Vladimíra Klusáka st. V případě Dagmar Severové se jednoznačně ukazuje nevýhoda ručně psané kroniky. Rukopis dokáže kronice dát své kouzlo a duši, což je například text psaný prvním kronikářem Janem Pavliskou. Dokonalé, graficky vyvedené písmo ostře kontrastuje s „lékařským“ rukopisem paní učitelky Severové i jejího manžela Luboše a dcery Radky, kteří některé části kroniky psali podle podkladů

Rukopis D. Severové

Dagmar Severové. Přes horší čitelnost navazuje Dagmar Severová na precizní práci prof. Karla Supa a její kronika zachycuje podrobně život ve Velké. Text kroniky doplňuje o bohaté medailonky osobností Velké, které jsou i v dnešní době cenným zdrojem informací. Dagmar Severová píše kroniku do roku 1990.

Paní učitelka Severová působila téměř celou svou učitelskou kariéru na škole ve Velké nad Veličkou. Dětem předávala svůj kladný vztah k folkloru. Stála u vzniku dětského folklorního souboru ve Velké i festivalu Mladé Hornácko. Byla dlouholetou členkou Programové rady Hornáckých slavností. Byla rovněž zapojena do činnosti Sokola ve Velké, kde od roku 1990 působila jako vzdělavatelka.

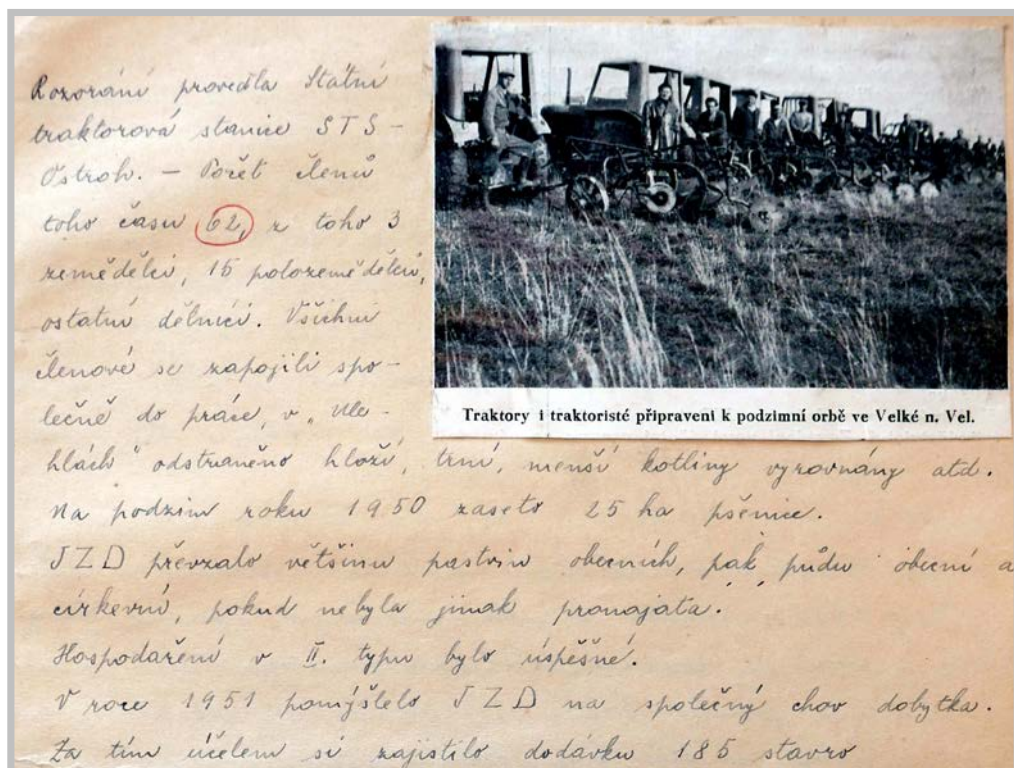
MVDr. Lubomír Severa (1927–2003)

Lubomír Severa převzal kroniku po své manželce v roce 1991. Lubomír Severa byl původním povoláním veterinární lékař. Do kroniky zapsal pouze rok 1991 a rok 1992 zůstal nedokončený.

Od roku 1993 do roku 2005 zápisy v kronice obce chybí.

Mgr. Alena Brablcová (1963 – dosud)

V roce 2006 byla vedením obecní kroniky pověřena Mgr. Alena Brablcová, učitelka Masarykovy základní školy ve Velké nad Veličkou. Vysokoškolské vzdělání získala na Masarykově univerzitě v Brně v oboru učitelství jazyka českého a literatury, historie a pedagogiky volného času.

Kroniku vedla od roku 2006 do roku 2018. Počátkem roku 2019 se Alena Brablcová vzdala své funkce kronikářky. Kronika je vedena přehledně a tematicky. Je založena přílohová část, která je součástí kroniky. Úvodem kroniky je vždy shrnutí celkové politické situace v zemi i ve světě. Následují části, které mapují podrobně jednotlivé oblasti života ve Velké (počasí, obecní úřad, spolky, folklor, kultura apod.). Zápisy jsou doplněny o přehledné historie některých spolků působících ve Velké.

Mgr. Lukáš Pachel (1980 – dosud)

Kronikářem jsem byl jmenován v průběhu roku 2019, poté, kdy se funkce vzdala Mgr. Alena Brablcová. První kronika,

kteřá bude sepsána mnou, je za rok 2019. Stejně jako se měnil přístup předchozích kronikářů, i já mám svou představu o tom, co by mělo být obsahem kroniky. Pro obsahovou náplň kroniky není žádná závazná metodika, vše, co má kronikář k dispozici, jsou pouze zkušenosti a doporučení starších a zkušenějších kolegů. Každý kronikář tak dává kronice kus své osobnosti. Krásně je to vidět na příkladu kroniky vedené prof. Karlem Supem.

Mým záměrem jako kronikáře je provést kompletní digitalizaci všech obecních kronik a tyto postupně zpřístupnit po nutné anonymizaci veřejnosti. Zároveň jsem se rozhodl vést kroniku v elektronické podobě a vázáním jednotlivých svazků podle let.

Lukáš Pachel

Byly časy, byly – vzpomínání na mizející velické rody

4. část

(Pokračování)

*Byly časy byly,
ale sa minúly,
po malučkej chvíli
mineme sa aj my.*

*A keď sa mineme,
míne sa krajina,
jako by odpadieť
vršek z rozmarýna.*

*Keď sa my mineme,
míne sa celý svet,
jako by odpadieť
z červeněj růže květ.*

O čtvrtém synovi Kateřiny Hudečkové, **Cyrilovi** (1892–1918), narozeném již ve Velké nad Veličkou, nemáme tolik zajímavých životopisných dat, kterými oplývají jeho sourozenci. Vycházejí však z vyprávění synovce Jury Hudečka III. udržoval jak Cyril, tak jako i jeho bratři, lidové tradice ve Velké tím, že se zapojoval do všech aktivit, které organizovali sourozenci.

Po získání základních vědomostí ve Velké začal studovat na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži, v septimě však přešel do Brna, kde i odmaturoval. Už tehdy započal v tvorbě básní, které zveřejňoval (celkem 28) pod pseudonymem Jiří Rill a Jurka Slovák v časopise *Studentská hlídka*.

V roce 1921 započal studium medicíny na Karlově univerzitě v Praze. Bohužel I. světová válka zabránila mladému muži tato studia dokončit. Při mobilizaci v roce 1914, když byl právě na povinné roční vojenské službě, byl jako medik zařazen do zdravotnické služby a působil jako lékař (MUC) ve vojenských špitálech. Zemřel na tyfus v polní nemocnici v Chersonu u Oděsy v roce 1918.

Ani syn **Dušan** (1896–1917), nevybočil z rodových tradic. I on patřil mezi dobré zpěváky, tanečníky a muzikanty. Působil jako houslista ve studentské muzice spolu s nejmladším bratrem Martinem a svými bratrance Janem a Leošem Zemanovými.

Už od dětských let poznával významné osobnosti uměleckého a kulturního světa, kteří Velkou a rodinu Hudečkovou navštěvovali.

Jeho maminka i strýc Jan Hudeček, malíř i geometr, rozpoznal u synovce Dušana nesporné malířské nadání, proto si malého Dušana po otcově smrti vzal k sobě do Telče, aby mu umožnil studium reálky (1909–1911). Zde si jeho talentu povšiml prof. O. Homolic, jelikož ho zdařile portrétoval. Malý Dušan se stal malířovým oblíbencem. V letech 1911–1915 studoval reálné gymnázium v Hodoníně, neboť bydlel u nejstaršího bratra Jaroše, který učil v Lužicích u Hodonína.

I tento Hudeček byl literárně činný. Napsal šest krátkých povídek námětově čerpajících z hornáckých pověstí či zvyklostí (*Pověst o Janu Drínovém, Štědrý večer, Na panáčka, Varení trnek...*) a čtyři pohádky pro nejmenší (*Pohádka o čtyřech muzikantech, Chytrá princezna, Dítě a peníze,*

O jedlíku Prchlivci a květině Spokojenosti). Mimo povídek psal i články do časopisu *Ruch*, v němž své literární pokusy i kresby zveřejňoval pod pseudonymem Dušan Lec. Ve Velké byl aktivní také v národopisném hnutí.

Syn Dušan, vědom si malířského talentu, se chystal studovat na malířské akademii v Praze. Bohužel musel po předčasné maturitě (listopad 1915) hned v prosinci téhož roku narukovat.

A tak všechny jeho aktivity zhatila I. světová válka. V červenci 1916 odjel na ruskou frontu. V prosinci převedl sedmičlennou hlídku, které jako desátník velel, k Rusům a vstoupil do legií. Na frontě vedl kroniku 4. roty 1. čs. střeleckého pluku Mistra Jana Husi v ruských legiích, ve které uplatnil i své ilustrace. Rovněž přispíval i do *Vosy*, časopisu těžce roty, a to jak psaným textem, tak kresbami.

Nadějný malíř a literát Dušan padl jako ruský legionář ve známé bitvě u Zborova 2. července 1917.

Nejmladšího **Martina** (1897–1979) má nejen velická veřejnost, alespoň ta starší, snad ještě v paměti, ať již jako kantora, nebo tanečníka a zpěváka z prvních Hornáckých slavností, protože působil většinou na školách hornáckých a to v Nové Lhotě, Javorníku a jako řídící učitel v Malé Vrbce, Louce a Zarazicích. Malá Vrbka mu udělila čestné občanství za vzorné vyučování, vedení mládeže a osvětovou činnost.

Martin spolu s bratrem Dušanem navštěvovali reálné gymnázium v Hodoníně, kam docházeli z Lužic, neboť oba bydleli a měli celé zaopatření u nejstaršího bratra Jaroše, který tam působil. Odmaturoval až

v roce 1919, poněvadž musel narukovat taktéž do války. Tu si naštěstí odsloužil ve Vídni a později na frontě v Albánii a Itálii.

Martin Hudeček byl znám jako všestranný muzikant hrající na housle, basu, klarinet a harmoniku. Vynikal i jako zpěvák tenorista. Znal přes 500 lidových písní, z nichž pětaosmdesát, které nazpíval, je uloženo v Ústavu pro etnografii a folkloristiku Akademie věd ČR v Brně. Byl též znamenitým tanečníkem verbuňku a odzemku (tancoval ho ještě po své šedesátce na Horňáckých slavnostech), hlavně však párového tance sedlácké a starosvětské. Proto velmi často účinkoval a vedl vystoupení Veličanů. Během čtyřicetileté působnosti uplatnil své muzikantství v hudecké muzice Vladimíra Klusáka st. jako basista či klarinetista. Ve škole v Louce si získal srdce dětí loutkohrami, které sám psal a hrál v divadélku, jež vyrobil včetně loutek a kulis. Byl mimořádně nadaný herec sokolského ochotnického divadla. Vytvořil spoustu rolí tragických, ale hlavně komických, neboť měl rád humor. Vynikal i jako imitátor. Dovedl perfektně napodobit řadu svérázných figurek „Velického kúta“. Bohužel bylo uveřejněno jen několik z jeho třiceti humoristických příhod, z nichž některými těšil posluchače rozhlasové soutěže lidových vypravěčů z celé Moravy, ve které obsadil jedno z nejpřednějších míst. Rovněž i on zaznamenával a sám také psal lidové humoresky. Některé dokonce i zveřejnil. Objevil se jako svatební „odvrkač“ v národopisně zaměřeném filmu *Horňácká svatba* (1944). Zemřel ve své rodné Velké 25. 5. 1979.

Posledním pokračovatelem a nositelem tradic rodu velických Hudečků byl vnuk Kateřiny Hudečkové a syn generála Hu-

dečka, **Jura Hudeček III.**, který se vydal profesním i folkloristickým zaměřením ve šlépějích svého otce. Narodil se 20. 3. 1924 v Lučenci na Slovensku jako jediné dítě matce Heleně, rozené Krupcové a otci Jurovi, který zde jako velitel pluku československé armády působil. Otec, co by voják, byl často přemísťován, a tak i syn Jura navštěvoval školy v mnohých městech. Proto chodil do obecné školy v Praze i Olomouci, na gymnázium v Trenčíně i Brně, kde v roce 1943 odmaturoval. Aby se vyhnul nasazení „do Reichu“, nastoupil od září do zaměstnání u Svazu chovatelů hospodářských zvířat do Hrubé Vrbky. Zde přečkal válku.

V letech 1945–1946 vystudoval Vojenskou akademii v Hranicích (poručík dělostřelectva) a pak Aplikační školu dělostřelectva v Olomouci (1947–1948). Na vysokou školu válečnou v Praze nebyl v roce 1949 připuštěn ani k přijímacím zkouškám. Následně byl čtyři roky profesorem nauky o střelbě dělostřelectva ve Vojenské akademii v Hranicích. Po snížení stavů v akademii v roce 1953 sloužil u útvaru v Benešově u Prahy. V roce 1955 se oženil. V témže roce byl z armády z politických důvodů v hodnosti kapitána propuštěn. V roce 1991 byl rehabilitován a povýšen do hodnosti podplukovníka. Od roku 1956 až do důchodového věku (1985) pracoval v Hydrometeorologickém ústavu (dálkově vystudoval r. 1965 meteorologii) v Praze.

Jura Hudeček (III) vyrůstal v prostředí nabitém národopisnou aktivitou svého otce a svých strýců, ale i mnoha Veličanů, neboť každé prázdniny a veškerý volný čas trávil v této obci, v domě zděděném po otci na velickém náměstí. Od tatínka převzal taneční i hlasový projev a také většinu pís-

ní, které se on naučil od své mamičky Kateřiny. Velmi dobrým počinem syna Jury bylo, že skoro tisíc otcových písní natočil. Při své celoživotní činnosti tak čerpal ohromný písňový fond z nepřeberných tradic svých Zemanových a Hudečkových předků. Jeho úsilí nebylo marné. Své bohaté zkušenosti předával folkloristickým nadšencům, neboť si byl vědom, že i on je od dětství štafetově přebíral od starších vzorů při svém pobytu ve Velké a v Hrubé Vrbce. Aby měli badatelé k dispozici ještě více hornáckých písní, poskytl nahrávky otcových písní Ústavu pro etnografii a folkloristiku Akademie věd ČR v Brně a větší počet jiných svých nahrávek Ústavu lidové kultury ve Strážnici.

Už při studiu na gymnáziu v Brně zpíval a tančil v brněnském Slováckém krúžku.

I v hlavním městě se po celá léta rovněž angažoval ve Slováckém krúžku. Devětatdvalet let primoval zdejší cimbálovou muziku, nacvičoval tance a zpěvy, tvořil programy, přednášel o živých tradicích Slovácka, podílel se téměř na všech akcích krúžku jako primáš i jako sólový zpěvák. S vysokoškolským uměleckým souborem *Praha* vystupoval v Německu, Francii a bývalém SSSR, jako vynikající tenorista se sólově uplatnil i v Čs. rozhlasu.

Ve Velké v letech 1941–1947 primoval studentskou muziku, donedávna vystupoval s Veličany jako sólista i ve sboru na Strážnických a Hornáckých slavnostech, kde se podílel i na tvorbě jednotlivých pořadů slavností. Představil se i v pěti filmech,

např. *Hornácké svatbě*. Pro své zkušenosti byl často zván jako národopisný poradce k natáčení filmů. Od svých 17 let sbíral lidové písně a koledy, jichž zapsal asi 1 500, a různé materiály o Hornácku. Shromáždil 61 výpisů z písemných pramenů o babičce Kateřině Hudečkové. Uveřejnil také několik článků s národopisnou tematikou. Na dvou kazetách s názvem *Zpívá Jura Hudeček a Jura Hudeček podruhé* a na kompaktním disku *Jura Hudeček z Velké* se představil jako vynikající zpěvák starodávných, dnes už téměř zapomenutých hornáckých písní.

Ale i on už není mezi námi. Zemřel v Praze 14. 7. 2016. Jeho dcera PhDr. Helena Hudečková a syn Jan i jejich potomci dnes žijí v hlavním městě, a jak se zdá, Velká, kde také prožívali mládí, je pro ně už dost vzdálená. Dnes už z Hudečkova domu nevycházejí zpěváci a muzikanti, které si strýc Jura během letních prázdnin a kolem Hornáckých slavností, či v době vánočních svátků k sobě do domu a na jeho zahradu zval, aby tam při neformálním „muzicírování“ a setkávání zpěváků a hudeců, v tom správném dialektu a grýfu, na který on tak vždycky dbal, prozpěvovali ty krásné a nekonečné naše hornácké písničky.

Ano, Jura Hudeček III. byl poslední národopisný nositel – zpěvák, hudec, tanečník, organizátor i autor mnoha programů – významného rodu Hudečků z Velké nad Veličkou, který téměř 150 let rozdával široké veřejnosti na Hornácku radost a krásu. Ale i to se v koloběhu let stává.

PhDr. Antoř Mička a Mgr. Petr Mička

O lakotě, hamounství a neplatném právním úkonu

Doba koronavirová nám připomněla, že důležité hodnoty spokojeného života pro většinu z nás spočívají ve zdraví a pevných rodinných nebo mezilidských vztazích. Pro některé však trvale zůstávají na prvním místě zlaťáky s mamonem a klidně kvůli nim rozbijí svá rodinná zázemí, léta budované vztahy se sourozenci a dětmi.

Když jsem v jednom z prvních příspěvků do zpravodaje chválil výhody darování nemovitosti jako praktické řešení přechodu nashromážděných majetků, z předků na potomky, předpokládal jsem, že takové darování probíhá za plného vědomí dárců, kteří vědí, co komu a proč darují. Stejně jako bývá dobrým zvykem mezi obdarovnými potomky určité srozumění, že Jožka dostane barák, Anička louky a Tomášovi se pošle do Austrálie 300 000 Kč. To vše s přirozeným citem pro spravedlnost, aby se pak rodina nehádala dalších 50 let o kus pole. A většinou to tak bývá.

Mnohdy váhající staroušek napíná dědictví chtivé potomstvo a nic nedaruje. Na starouška časem přichází nemoci a ztráta soudnosti. Pak se občas stává, že lakota a hamounství zatemní mozek některého z potomků. Ten pak využívá slabosti starouška a dává mu na smrtelné posteli podepsat darovací smlouvu k majetku ve svůj prospěch. Co na tom, že staroušek trpí Alzheimerem s Parkinsonem dohromady

a půl hodinu před podpisem dostal morfinovou injekci na utišení bolesti rakoviny v konečném stadiu. Že se to nestává? Sám jsem již minimálně 2x za svou kariéru odmítl úředně ověřit podpis osoby, o jejíž svéprávnosti jsem měl důvodné pochybnosti.

To evidentně neplatí pro všechny osoby oprávněné k ověřování podpisů, případně se i tato osoba dá poblouznit šarmem některého z potomků, či nerozezná vážnost stavu dárce a jeho způsobilost k právním úkonům.

Co s tím? Zákon v § 581 praví: „*Není-li osoba plně svéprávná, je neplatné právní ujednání, ke kterému není plně způsobilá. Neplatné je i právní ujednání osoby jednající v duševní poruše, která ji činí neschopnou právně jednat.*“

V praxi to znamená, že případný dědic, jenž byl zkrácen na svých právech darovací smlouvou, nesvéprávným starouškem podepsanou, může se žalobou efektivně domáhat neplatnosti právního úkonu – darovací smlouvy. Například se z lékařských zpráv prokáže, že staroušek byl pod vlivem opiátů, nebo byl duševně nemocný a nebyl s to ovládat svou vůli a domyslet důsledky svého chování. Pak má taková žaloba velmi slušnou šanci na úspěch a lakota s hamounstvím se spravedlivě obrací proti svému původci, který majetek nezíská a rodinu ztratí.

Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou

V naší obci jsou nově umístěny nádoby pro sběr použitých jedlých olejů na těchto sběrných místech:

ul. Adamovská
u hasičské zbrojnice

ul. Školní
u COOP prodejny

ul. Myjavská
u COOP prodejny

POUŽITÉ JEDLÉ OLEJE A TUKY

DO NÁDOBY PATŘÍ:
použité jedlé oleje
a tuky z domácnosti
(např. fritovací oleje,
ztužené jedlé tuky...)

DO NÁDOBY NEPATŘÍ:
technické oleje
(převodové, motorové,
tlumičové...)

**Tuky a oleje vhadzujte do nádoby
pouze v uzavřených PET lahvích!
Předejdete tak vylití oleje do nádoby
a jeho znehodnocení. Děkuje.**

OLFRA spol. s r.o.

Javorník 101, tel. 724 068 006

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **30. srpna 2020**.

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání červen 2020, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

WORKSHOP 2020 „Policistou na zkoušku“

10. 06., 26. 06. 2020

9-13 hodin

areál SKP Kometa, Bauerova 5, Brno

Vyzkoušej, zda máš fyzickou pro přijetí a staň se naším kolegou.

Nutná registrace předem, počet míst na akci omezen.

REGISTRACE

**KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE
NÁBOROVÉ CENTRUM
+420 724 187 391
+420 974 622 621 - 4
naborbrno@pcr.cz**

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE NÁBOROVÉ CENTRUM

POTŘEBUJEME TĚ PRÁVĚ TEĎ!

NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK,
STÁTEM GARANTOVANÉ
POVOLÁNÍ, STÁLÝ PLAT,
KARIÉRNÍ RŮST,
NADSTANDARDNÍ BENEFITY;
CHCEŠ - LI VĚDĚT VÍCE,
KONTAKTUJ:

ODBOR PERSONÁLNÍ

+420 724 187 391
+420 974 622 621 - 4
naborbrno@pcr.cz
www.policie.cz/nabor

Koncert kontrabasistū